

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till temporära ändringar i lagstiftning inom kommunikationsministeriets förvaltningsområde med anledning av de undantagsförhållanden som råder på grund av covid-19-epidemin

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås ändringar i vad som i körkortslagen föreskrivs om inlämnande av läkarintyg vid förnyelse av körkort, vad som i fartygsregisterlagen föreskrivs om kopia av åtkomsthandling, vad som i lagen om sjöfartsskydd på vissa fartyg och i hamnar som betjänar dem och om tillsyn över skyddet föreskrivs om säkerhetskontroller vad som i lagen om fartygspersonal och säkerhetsorganisation för fartyg föreskrivs om besättningen, vad som i lagen om transportservice föreskrivs om yrkeskompetens och tidtabeller för kollektivtrafik och vad som i lotsningslagen föreskrivs om förlängning av giltighetstiden för behörighetsbrev. På grund av det undantagstillstånd som råder till följd av epidemin av den smittsamma sjukdomen covid-19 behövs temporära ändringar i lagstiftningen inom transportsektorn för att underlätta medborgarnas och företagens verksamhet och säkerställa att transporterna fungerar. Syftet med de föreslagna bestämmelserna är att skydda i synnerhet personer som hör till riskgrupper och att underlätta deras vardag. Propositionen innehåller främst ändringar i lagarna om väg- och järnvägstrafiken samt sjöfarten avseende tidsfrister och handlingar som ska lämnas in.

Lagarna avses träda i kraft så snart som möjligt. Ändringarna i körkortslagen och fartygsregisterlagen förslås vara i kraft till och med den 31 oktober 2020. Undantaget i lagen om sjöfartsskydd på vissa fartyg och i hamnar som betjänar dem och om tillsyn över skyddet föreslås gälla till och med den 31 december 2020. På grund av behovet att förlänga giltighetstiderna för behörighetsbrev inom sjöfarten föreslås ändringarna i lagen om fartygspersonal och säkerhetsorganisation för fartyg och lotsningslagen gälla högst till och med den 30 april 2021. Merparten av ändringarna i lagen om transportservice föreslås gälla till och med den 31 oktober 2020, men eftersom de ändringar som gäller behörighet inom sjöfarten har harmoniserats med ändringarna i lagen om fartygspersonal och säkerhetsorganisation för fartyg och lotsningslagen föreslås lagen om transportservice gälla till och med den 30 april 2021.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
MOTIVERING	3
1 Bakgrund och beredning	3
1.1 Bakgrund	3
1.2 Beredning	4
2 Nuläge och bedömning av nuläget	4
3 Målsättning	11
4 Förslagen och deras konsekvenser	12
4.1 De viktigaste förslagen	12
4.2 De huvudsakliga konsekvenserna	14
5 Alternativa handlingsvägar	19
5.1 Handlingsalternativen och deras konsekvenser	19
5.2 Lagstiftning och andra handlingsmodeller i utlandet	19
6 Remissvar	21
7 Specialmotivering	26
8 Ikraftträdande	31
9 Verkställighet och uppföljning	35
10 Förhållande till andra propositioner	35
11 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning	36
LAGFÖRSLAG	41
1. Lag om temporär ändring av körkortslagen	41
2. Lag om temporär ändring av fartygsregisterlagen	43
3. Lag om temporär ändring av lagen om sjöfartsskydd på vissa fartyg och i hamnar som betjänar dem och om tillsyn över skyddet	44
4. Lag om temporär ändring av 13 § i lagen om fartygspersonal och säkerhetsorganisation för fartyg	45
5. Lag om temporär ändring av lagen om transportservice	46
6. Lag om temporär ändring av lotsningslagen	48
BILAGA	49
PARALLELLTEXT	49
1. Lag om temporär ändring av körkortslagen	49
2. Lag om temporär ändring av fartygsregisterlagen	51
3. Lag om temporär ändring av lagen om sjöfartsskydd på vissa fartyg och i hamnar som betjänar dem och om tillsyn över skyddet	52
4. Lag om temporär ändring av 13 § i lagen om fartygspersonal och säkerhetsorganisation för fartyg	53
5. Lag om temporär ändring av lagen om transportservice	54
6. Lag om temporär ändring av lotsningslagen	57

MOTIVERING

1 Bakgrund och beredning

1.1 Bakgrund

I samverkan med republikens president konstaterade statsrådet den 16 mars 2020 att undantagsförhållanden enligt 3 § 3 och 5 punkten i beredskapslagen (1552/2011) råder i landet på grund av en epidemi av den smittsamma sjukdomen covid-19. Efter det har statsrådet utfärdat flera ibruktagningsförfordningar om beredskapslagen samt tillämpningsförfordningar, som riksdagen senare har godkänt i enlighet med 6 och 7 § i beredskapslagen. Syftet med de åtgärder som det fattats beslut om är att skydda befolkningen och trygga verksamheten i samhället och näringslivet.

Enligt den bedömning som Institutet för hälsa och välfärd presenterade den 15 april 2020 har Nyland regionalt sett fortfarande flest antal sjukdomsfall, men skillnaden till de övriga delarna av landet krymper successivt. Incidensskillnaderna mellan kommunerna är relativt stora och avspeglar inte specifikt gränserna mellan landskapen. Epidemin har spridit sig över hela Finland. Den 26 mars 2020 bedömdes det att den första vågen av epidemin skulle pågå fyra till sex månader i hela landet, men epidemins framfart kan variera i olika regioner. Förloppet, både med avseende på dess varaktighet och vid vilken tidpunkt epidemin infaller, påverkas i betydande grad av de begränsningsåtgärder som redan införts och de som kommer att införas. Samtidigt som åtgärderna minskar antalet insjuknade kan de dock inverka på hur länge epidemin varar och när den infaller i olika regioner. Om den andel av befolkningen som redan fått en covid-19-virusinfektion med eller utan symtom är mycket liten, kan epidemitoppen infalla vid en senare tidpunkt.

Med anledning av undantagsförhållandena och det rådande läget har många myndigheter, intresseorganisationer och företag inom transportområdet kontaktat kommunikationsministeriet och fäst uppmärksamhet vid de betydande utmaningar som iakttagandet av tidsfristerna i lagstiftningen och vissa andra krav på verksamheten medför samt vid behovet att bevilja undantag. I det rådande läget har ministeriet ansett det vara motiverat med flexibilitet i fråga om kraven på aktörerna när detta beror på det rådande läget, är temporärt, riktar sig jämnt till alla aktörer och inte väsentligt äventyrar trafiksäkerheten.

I denna proposition har regeringen samlat de behov av att på grund av undantagsförhållandena avvika från gällande lagstiftning inom kommunikationsministeriets förvaltningsområde som kräver en lagändring. I bakgrunden finns ett behov av att underlätta medborgarnas och företagens verksamhet och trygga kontinuiteten för transporter under epidemin av den smittsamma sjukdomen covid-19 och under begränsningarna i rörelsefriheten i samband med undantagstillståndet.

Motsvarande undantag från gällande bestämmelser och föreskrifter har kunnat genomföras genom ändringar av Transport- och kommunikationsverkets föreskrift. Det förfarandet har tillämpats exempelvis i fråga om förnyande av vissa kompetenser och förlängning av tidsbundna behörigheter inom luftfarten. Bestämmelser om undantag från kör- och vilotider för busstransporter och tunga godstransporter på väg har utfärdats genom förordningar av statsrådet (143/2020 och 282/2020). Statsrådet har också utfärdat förordningar om sättande i kraft av sju separata överenskommelser om transport av farliga ämnen på väg och järnväg (180/2020–183/2020 och 218/2020–220/2020). Överenskommelserna syftar till att garantera fortsatta transporter i överensstämmelse med kraven också under den rådande exceptionella situationen.

1.2 Beredning

Propositionen har beretts vid kommunikationsministeriet i samarbete med Transport- och kommunikationsverket.

På grund av propositionens brådsakande natur är det nödvändigt att avvika från anvisningarna om hörande vid författningsberedning. Intressentgrupperna har aktivt förelagt ministeriet och för ministeriet motiverat det behov av undantag från eller ändringar av gällande lagstiftning som föranleds av undantagsförhållandena till följd av coronavirusepidemin.

Skriftliga kommentarer om propositionsutkastet begärdes med snabb tidtabell av de centralaste intressentgrupperna via portalen utlåtande.fi. Det inkom 36 skriftliga yttranden.

Kommunikationsministeriet ordnade ett diskussionsmöte över Skype den 16 april 2020. I mötet deltog 40 organisationer eller personer utöver företrädarna för ministeriet.

En inspelning av diskussionsmötet, det material som presenterades under mötet och ett sammandrag av yttrandena kan laddas ned via statsrådets Projektfönster (LVM019:00/2020).

2 Nuläge och bedömning av nuläget

Körkortslagen

För att få körkort och hålla det i kraft ska en person genom läkarutlåtande kunna visa att han eller hon uppfyller de medicinska kraven för beviljande av körkort. Enligt 27 § i körkortslagen (386/2011) ska den som fyllt 70 år förnya sitt körkort och till ansökan om förnyelse foga ett läkarutlåtande som visar att han eller hon alljämt uppfyller de medicinska kraven för körkort i grupp 1. I gruppen ingår person- och paketbilar, traktorer och andra lättare fordon. Även den som fyllt eller under körkortets giltighetstid fyller 45 år ska förnya sitt körkort för kategorier i grupp 2. I den gruppen ingår lastbilar och bussar samt tyngre fordonskombinationer. Kravet baserar sig på den nationella lagstiftningen.

Enligt 6 § 2 mom. i körkortslagen saknas körrätt om körkortet inte har förnyats. Enligt 27 § 3 mom. ska förnyelse av körkort sökas tidigast sex månader innan körrätten upphör. Läkarutlåtandet får vara högst sex månader gammalt. Enligt uppgifter från Transport- och kommunikationsverket behöver cirka 29 000 personer över 70 år förnya sitt körkort i grupp 1 och behöver 7 180 45-åriga eller äldre personer förnya sitt körkort i grupp 2 (behöver läkarutlåtande eller omfattande läkarutlåtande) under tidsperioden den 13 april till den 30 september 2020. Totalt behöver omkring 54 000 körrätter förnyas under tidsperioden den 13 april till den 30 september 2020, och i mer än hälften av fallen behövs läkarutlåtande.

När den nuvarande körkortslagen reviderades kvarstod som polisens uppgift att i enlighet med de tidigare bestämmelserna övervaka förarnas hälsa. I 20 § 4 mom. sägs att sådana innehavare av körkort utfärdade i utlandet vars körkort berättigar till att köra motordrivna fordon i Finland och vars körkort har längre giltighetstid än vad som föreskrivs i körkortslagen, ska med läkarutlåtande visa för polisen att de uppfyller de föreskrivna medicinska kraven. Tidsfristen för detta är två månader. Enligt 112 § 3 mom. gäller i fråga om körkort som beviljats före den 19 januari 2013 att en i Finland varaktigt bosatt körrättsinnehavare som har körrätt för lastbil eller buss ska, för att hålla sin körrätt i kraft, inom två månader från det att han eller hon fyllt 50, 55, 60

och 65 år för polisen visa upp ett läkarutlåtande om att de medicinska kraven för körkortet är uppfyllda.

Kravet på läkarutlåtande för körkort baserar sig på nationell lagstiftning. Enligt artikel 7.3 i körkortsdirektivet (Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/126/EG om körkort) får medlemsstaterna förkorta körkortens giltighetstid bland annat för att tillämpa tätare medicinska kontroller.

Enligt 89 § i körkortslagen beviljas trafiklärtillstånd för fem år. För trafiklärtillstånd krävs det att de medicinska kraven för fordonsgrupp 2, det vill säga tyngre fordon än en kategori i grupp 1, är uppfyllda även om körkort i grupp 1 räcker till för att få tillståndet. I samband med beviljande av tillstånd fogas till registret en tidigarelagd skyldighet att lämna in ett läkarutlåtande efter ett halvår. Kunderna ska således med fördröjning visa registermyndigheten Transport- och kommunikationsverket att kraven på förarens hälsotillstånd har uppfyllts. Enligt uppgifter från Transport- och kommunikationsverket löper 115 trafiklärtillstånd ut under tidsperioden den 13 april till den 30 september 2020. Bestämmelser om grunderna för beviljande av trafiklärtillstånd finns i den nationella lagstiftningen, och det finns ingen unionslagstiftning om dem.

Hälso- och sjukvården belastas av coronavirusepidemin, och icke-brådskande besökstider flyttas till en senare tidpunkt. För tillfället är det mycket svårt att få tid för hälsokontroll av körförmågan. Det skulle vara lättare att få tider på den privata sidan, men det är vanligen betydligt dyrare och tjänster erbjuds inte på ett heltäckande sätt överallt i Finland.

Fartygsregisterlagen

Enligt 1 § 1 mom. i fartygsregisterlagen (512/1993) ska finska fartyg som används i handelsjöfart och som är minst 15 meter långa införas i det trafik- och transportregister som avses i lagen om transportservice (320/2017) och som förs av Transport- och kommunikationsverket, eller i ett register enligt fartygsregisterlagen. I registret kan också införas uppgifter om fartyg under byggnad. Trafik- och transportregistret förs av Transport- och kommunikationsverket i enlighet med VI avd. i lagen om transportservice, och Statens ämbetsverk på Åland för register över de fartyg som har hemort i landskapet Åland. Registerområdena är landskapet Åland och det övriga Finland.

Med fartyg avses enligt 1 § 2 mom. i fartygsregisterlagen också pontoner och pontonkonstruktioner samt andra flytande anordningar. Bestämmelsen i 2 § möjliggör även frivillig registrering, varvid fartyg som används i handelssjöfart och som är minst 10 meter långa kan införas i registret på ägarens begäran. Fartyg som har införts i fiskefartygsregistret ska i enlighet med 8 § införas i ett register som avses i fartygsregisterlagen, om de uppfyller förutsättningarna enligt 1 §. Nöjesfartyg och mindre båtar med en längd på minst 5,5 meter omfattas inte av tillämpningsområdet för fartygsregisterlagen, utan de ska införas som farkoster i trafik- och transportregistret.

Enligt 6 § i fartygsregisterlagen får fartyg inte användas i handelssjöfart förrän de har införts i registret och erhållit nationalitetscertifikat av registermyndigheten. Ett nationalitetscertifikat ges enligt 28 § som intyg över ett fartygs registrering. Enligt 14 § ska fartygets ägare anmäla fartyget för registrering och ansöka om inskrivning av sin äganderätt. Enligt 15 § ska ägaren inom 30 dagar från äganderättens övergång kontrollera att fartyget finns i registret samt anmäla ändringar i registeruppgifterna.

I 4 kap. i fartygsregisterlagen föreskrivs det om förfarandet vid registrering av fartyg och fartygsbygge samt vid inskrivning av äganderätten. Bestämmelser om formen för och innehållet i registrerings- och inskrivningsansökan finns i 20 §. Enligt 3 mom. i den paragrafen ska sökanden förete behövlig utredning över lagligheten av sitt förvärv. De handlingar som förvärvet grundar sig på ska fogas till ansökan i original eller avskrift som har bestyrkts av notarius publicus. Enligt 27 § 1 punkten ska ansökan avslås, om ägaren inte i registreringsansökan gett en tillräcklig utredning om hur fartyget har övergått till ägaren.

Den nuvarande lagstiftningen försvårar möjligheterna att hålla fartyg i trafik utan avbrott under undantagsförhållanden. Den nuvarande regleringen beaktar inte att det av praktiska skäl, till exempel på grund av karantän eller begränsningar av människors rörelsefrihet, kan vara omöjligt att förete eller lämna in åtkomsthandlingen i original eller en bestyrkt kopia av den. De som ansökt om registrering har till övervägande del skickat ansökningarna om registrering och inskrivning av äganderätten med bilagor per post. Som praxis har dock etablerats ett förfarande som innebär att den som valt att hålla fartyg i trafik utan avbrott företett sin utredning vid registermyndighetens verksamhetsställe (Transport- och kommunikationsverket i Helsingfors eller verksamhetsstället i Åbo) genom att visa de ursprungliga åtkomsthandlingarna för myndigheten, varvid registreringen har kunnat göras under dagen för affären. I vissa fall har myndigheten infunnit sig på fartyget och kontrollerat åtkomsthandlingarna. I samband med kontrollen överläts nationalitetscertifikatet till kunden. Lagens tidsfrist på 30 dagar gäller den som ansöker om registrering och inskrivning av äganderätten, även om fartyget inte behöver vara i trafik utan avbrott.

I och med de åtgärder och begränsningar som införts på grund av undantagsförhållandena behöver den gällande lagstiftningen ändras temporärt så att den svarar mot behoven under undantagsförhållandena. Om de ursprungliga åtkomsthandlingarna inte behöver granskas på plats och i original, kan nationalitetscertifikatet färdigställas på förhand för att avhämtas, till exempel i aulan vid registermyndighetens verksamhetsställe, eller kan en skannad version av handlingen vid behov skickas till kunden som en e-postbilaga. På så sätt kan det säkerställas att godstransporterna inom sjöfarten fortsätter utan avbrott. Under normala förhållanden görs brådskande registreringar och inskrivningar av äganderätten under vårmånaderna 4–6.

Lagen om sjöfartsskydd på vissa fartyg och i hamnar som betjänar dem och om tillsyn över skyddet

I lagen om sjöfartsskydd på vissa fartyg och i hamnar som betjänar dem och om tillsyn över skyddet (485/2004, nedan lagen om sjöfartsskydd) föreskrivs det om de skyddsåtgärder som ska iakttas i hamnar. Lagen innehåller även de bestämmelser om nationellt genomförande som förutsätts i Europaparlamentets och rådets förordning om förbättrat sjöfartsskydd på fartyg och i hamnanläggningar (EG) nr 725/2004, nedan förordningen om sjöfartsskydd. I 4 § i lagen om sjöfartsskydd föreskrivs det om Transport- och kommunikationsverkets särskilda uppgifter. Enligt 1 mom. 1 punkten ska Transport- och kommunikationsverket utföra skyddsutredningar av hamnanläggningar och hamnar, godkänna fartygens, hamnarnas och hamnanläggningarnas skyddsplaner, besiktiga fartyg samt utfärda certifikat på det sätt som föreskrivs i förordningen om sjöfartsskydd och i den aktuella lagen.

Genom förordningen om sjöfartsskydd har Internationella sjöfartsorganisationens internationella kod för sjöfartsskydd på fartyg och i hamnanläggningar från 1974 (International Ship and Port Facility Security Code, nedan ISPS-koden) genomförts i Europeiska unionen. ISPS-koden tillämpas på följande fartyg i internationell trafik: passagerarfartyg, inbegripet höghastighets-

passagerarfartyg; lastfartyg, inbegripet höghastighetsfartyg, med en bruttodräktighet av 500 eller mer; flyttbara oljeborrplattformar till sjöss, samt hamnanläggningar som betjänar sådana fartyg som går i internationell fart. Regleringen tillämpas inte på örlogsfartyg, militära hjälpfartyg eller andra fartyg som ägs eller drivs av en fördragsslutande stat och endast används i icke-kommersiell tjänst för en stat. En godkänd skyddsplan och ett internationellt sjöfartsskyddscertifikat utfärdas för ett fartyg som uppfyller skyddskraven.

Ett internationellt sjöfartsskyddscertifikat enligt förordningen om sjöfartsskydd och ISPS-koden är giltigt i fem år. En förnyad kontroll slutförs i regel vart femte år och alltid innan det befintliga certifikatet upphör att gälla och innan ett nytt certifikat utfärdas. Certifikatet kan också upphöra att gälla, om ingen mellanliggande kontroll utförts. Mellanliggande kontroll ska utföras mellan certifikatets andra och tredje årsdag. Om behövliga certifikat saknas, kan fartyget administrativt kvarhållas i hamn. I Finland har det registrerats ungefär 110 fartyg som omfattas av tillämpningsområdet för förordningen om sjöfartsskydd. Transport- och kommunikationsverkets tjänstemän utför årligen kontroller på 10–15 fartyg utomlands.

I det rådande läget med coronaviruspandemin har Finland och många andra stater begränsat resandet. På grund av begränsningarna av resandet och rörelsefriheten är det svårt för Transport- och kommunikationsverkets tjänstemän att resa till de fartyg som ska granskas i utlandet. Om undantagsförhållandena förlängs för en lång tid, kan följden bli att de internationella sjöfartsskyddscertifikaten upphör att gälla för vissa sådana fartyg registrerade i Finland som är i drift utomlands och som inte besöker finländska hamnar under de närmaste månaderna. Utan ett giltigt sjöfartsskyddscertifikat avbryts fartygets drift.

Avsikten är att lagändringen ska underlätta situationen och bemyndiga Transport- och kommunikationsverket att temporärt överföra kontrolluppgiften och utfärdandet av internationella sjöfartsskyddscertifikat på ett erkänt klassificeringssällskap.

Europeiska unionens lagstiftning (förordningen om sjöfartsskydd) gör det möjligt att överföra uppgiften på ett klassificeringssällskap. Det föreslagna undantaget är således förenligt med unionslagstiftningen.

Lagen om fartygspersonal och säkerhetsorganisation för fartyg

Innan ett fartyg sätts i trafik som finskt fartyg ska i regel bemanningen för fartyget fastställas. Bestämmelser om detta finns i lagen om fartygspersonal och säkerhetsorganisation för fartyg (1687/2009). Enligt 6 § fastställer Transport- och kommunikationsverket fartygets bemanning och utfärdar ett bemanningscertifikat, av vilket framgår fartygets minimibemanning samt fartygspersonalens sammansättning och de uppgiftsrelaterade behörighetsvillkoren på olika fartområden eller fångstområden.

I 13 § finns bestämmelser med stöd av vilka det går att göra avsteg från den i bemanningscertifikatet bestämda behörigheten. Av tvingande skäl kan Transport- och kommunikationsverket på skriftlig ansökan av redaren i fråga om behörighetsbrev för däcks- och maskinbefälet bevilja dispens för en person att arbeta på ett fartyg i en befattning för vilken han eller hon inte har behörighet. Villkoret är att personen har tillräcklig behörighet för att på ett betryggande sätt ha hand om befattningen. Transport- och kommunikationsverket kan bevilja dispens om förfarandet inte medför fara för människoliv, egendom eller miljön. Innan Transport- och kommunikationsverket beviljar dispens ska det höra vederbörande riksomfattande arbetsmarknadsorganisation inom sjöfarten. En dispens får inte gälla längre än sex månader åt gången.

Med anledning av undantagsförhållanden kan dispens behöva beviljas förutom i fråga om behörighetskrav för däcks- och maskinbefälet också i fråga om specialbehörigheter som krävs på fartyget så att kontinuiteten i fartygstrafiken kan säkerställas. Certifikat över specialbehörighet gäller till exempel krav på specialbehörighet för olika typer av fartyg, såsom certifikat över specialbehörighet för IGF-fartyg som använder bränslen med låg flampunkt. Än så länge finns det få IGF-fartyg och få personer som har sådana certifikat över specialbehörighet som krävs för dessa fartyg, och det är tänkbart att undantagsläget kan innebära att det bli brist på sådana personer.

Den nuvarande regleringen äventyrar möjligheterna för en fortsatt sjöfart och fartygstrafik utan avbrott under rådande undantagsförhållanden.

Artikel 16 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/106/EG om minimikrav på utbildning för sjöfolk gäller dispens. Den föreslagna ändringen som gäller beviljande av dispens ingår inte i direktivet. Det föreslagna beviljandet av dispens handlar dock inte om dispens som beviljas automatiskt, utan det föreslås att dispens ska beviljas på ansökan. Beviljandet är förenat med strikta villkor. Förslaget bedöms således inte stå i strid med unionslagstiftningen. EU:s transportministerråd planerar samlas till ett extra möte den 29 april 2020. Temat för mötet är trygghet under undantagsförhållanden för tillstånd och certifikat för alla färdssätt. Europeiska kommissionen lägger eventuellt fram ett separat förslag till förordning om detta.

Lagen om transportservice

Körtillstånd för taxiförare. Bestämmelser om körtillstånd som krävs för taxiförare, om beviljande av körtillstånd och om förutsättningarna för beviljandet finns i 25 § i lagen om transportservice. Transport- och kommunikationsverket beviljar körtillstånd för taxiförare, om de villkor som anges i 25 § är uppfyllda. Enligt 26 § är ett körtillstånd i regel i kraft fem år från beviljandet av tillståndet. Ett körtillstånd kan förnyas genom ansökan hos Transport- och kommunikationsverket. För förnyande av ett körtillstånd förutsätts bland annat att den som ansöker om förnyande uppfyller de medicinska kraven för körkortstillstånd i grupp 2 enligt 18 § i körkortslagen (386/2011). Uppfyllelsen av kraven kan styrkas endast med ett läkarintyg.

För förnyande av körtillstånd för taxiförare krävs det normalt alltid ett läkarintyg, men hälso- och sjukvården belastas för närvarande av coronavirusepidemin och det kan vara svårt att boka icke-brådskande tider eller tiderna kan flyttas till en senare tidpunkt. Under tidsperioden den 1 januari till den 23 mars 2020 beviljade Transport- och kommunikationsverket 2 405 körtillstånd för taxiförare (här ingår både nya och förnyade körtillstånd). Sammanlagt 2 774 körtillstånd för taxiförare upphör att gälla under april–december 2020. Exempelvis under tidsperioden den 13 mars till den 31 maj 2020 upphör giltigheten för sammanlagt 695 körtillstånd för taxiförare. När körtillstånden går ut kan följden i värsta fall bli brist på arbetskraft och svårigheter för taxiföretagens affärsverksamhet. Kontinuiteten i taxiförarnas arbete och taxiföretagens verksamhet är viktig under undantagsförhållandena, eftersom utbudet av kollektivtrafik har minskat.

Yrkeskompetensen på lastbils- och bussförare. Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/59/EG om grundläggande kompetens och fortbildning för förare av vissa vägfordon för gods- eller persontransport och om ändring av rådets förordning (EEG) nr 3820/85 och rådets direktiv 91/439/EEG samt om upphävande av rådets direktiv 76/914/EEG (nedan direktivet om yrkeskompetens i vägtrafik) genomfördes ursprungligen nationellt genom lagen om yrkeskompetens för lastbils- och bussförare (273/2007), som har upphävts genom den lag (301/2018) om ändring av lagen om transportservice som i huvudsak trädde i kraft den 1 juli 2018. Bestämmelserna om yrkeskompetens för lastbils- och bussförare överfördes till lagen om transportservice. Enligt

27 § i lagen om transportservice ska den som vid person- och godstransporter i vägtrafik framför en lastbil eller buss eller en fordonskombination som består av ett sådant fordon och ett släpfordon ha yrkeskompetens i vägtrafik. I den paragrafen föreskrivs det om yrkeskompetenskrav på lastbils- och bussförare, och i 28 § föreskrivs det om undantag från yrkeskompetenskraven. I 29 § föreskrivs det om yrkeskompetensens giltighetstid. Yrkeskompetensen gäller fem år och kan förlängas med fem år i taget genom fortbildning.

De som erbjuder fortbildning för yrkeskompetens utnyttjar aktivt de möjligheter till distans- och nätundervisning som Transport- och kommunikationsverket möjliggör, vilket innebär att också under undantagsförhållanden kan utbildning ges, åtminstone delvis, utan fysisk närvaro. De nuvarande möjligheterna till distans- och nätundervisning räcker dock inte ensamma till för att garantera att alla förare förmår genomföra utbildningen under undantagsförhållandena.

Enligt Transport- och kommunikationsverket upphör yrkeskompetensbeviset för sammanlagt 4 619 lastbils- och bussförare att gälla under tidsperioden den 1 april till den 30 september 2020. Till följd av en sämre tillgång på förare kan kontinuiteten för transporter som är viktiga för de grundläggande samhällsfunktionerna äventyras. På grund av undantagsförhållandena finns det en risk för att tillgången på förare också i övrigt försämras till exempel på grund av sjukdomsfall. Det gäller att sträva efter att trygga kontinuiteten för transporter som är viktiga för de grundläggande samhällsfunktionerna.

Läkarundersökningar av, tillstånd för och kompletterande intyg för förare inom järnvägstrafiken. Europaparlamentets och rådets direktiv 2007/59/EG om behörighetsprövning av lokförare som framför lok och tåg på järnvägssystemet i gemenskapen (nedan lokförardirektivet) har genomförts nationellt genom 7 och 8 kap. i lagen om transportservice. Förare inom järnvägstrafiken ska ha ett tillstånd enligt 69 §, vilket utfärdas av Transport- och kommunikationsverket. I 71 § finns bestämmelser om giltighet för och förnyande av tillstånd. Ett tillstånd är i kraft tio år från det att det utfärdades, om föraren har upprätthållit sin yrkeskompetens på det sätt som anges i järnvägsoperatörens säkerhetsstyrningssystem och de krav som ställs på förarens hälsotillstånd är uppfyllda. I 74 § föreskrivs det om läkarundersökningar som ska utföras på förare inom järnvägstrafiken. Förare ska genomgå läkarundersökningar vart tredje år till 55 års ålder och därefter varje år, om inte en järnvägläkare kräver att undersökningarna ska göras oftare.

I 78 § i lagen om transportservice föreskrivs det om det kompletterande intyg som förare inom järnvägstrafiken ska ha och om intygets giltighet. I 2 mom. sägs att för att hålla det kompletterande intyget i kraft ska järnvägsoperatören ordna prov för föraren där det vart tredje år kontrolleras att föraren har tillräckliga kunskaper om sådan materiel som ska framföras och om bannätet samt tillräckliga språkkunskaper.

Under undantagsförhållanden kan det vara svårt att skaffa det läkarintyg som krävs för tillstånd för förare inom järnvägstrafiken och kan det vara svårt att ordna de prov som krävs för det kompletterande intyget. Genom att temporärt avvika från dessa krav kan det säkerställas att lokförarens behörighet fortsätter att gälla även under undantagsförhållandena och därmed att järnvägstrafiken löper smidigt. Undantaget gäller uppskattningsvis några tiotals till ungefär hundra lokförare.

Förlängning av giltighetstiden för behörighetsbrev och certifikat över specialbehörighet för fartygspersonal. I 109 § i lagen om transportservice föreskrivs det om giltighetstid för och förnyande av behörighetsbrev och certifikat över specialbehörighet för fartygspersonal. Behörighetsbrev och certifikaten över specialbehörighet gäller för viss tid eller tills vidare. När behörighetsbrev eller certifikat över specialbehörighet förnyas ska sökanden lägga fram utredning om att han eller hon har bevarat sin yrkeskompetens. Artikel 12 i Europaparlamentets och rådets

direktiv 2008/106/EG om minimikrav på utbildning för sjöfolk gäller förnyelse av behörighetsbevis och certifikat om yrkeskunnande. Direktivet innehåller inte några bestämmelser om den föreslagna giltighetstiden, men praxis som motsvarar förslaget tillämpas redan på bred front i andra medlemsstater.

Transport- och kommunikationsverket tar årligen emot cirka 5 000 nya ansökningar om behörighet inom sjöfart eller om förnyande av behörigheten (i siffran ingår inte ansökningar om behörigheter för marin radiotrafik). Cirka 900 utfärdade certifikat över specialbehörighet kommer att löpa ut fram till den 30 september 2020. På grund av undantagsförhållandena ordnas det för närvarande inga repetitionsutbildningar som förutsätts för förnyande av certifikat över specialbehörighet, och sjömän kan inte förnya sina certifikat över specialbehörighet. Ett certifikat över specialbehörighet kan rentav gå ut när en sjöman befinner sig ombord på ett fartyg, eftersom det har blivit svårare att byta besättning på grund av de resebegränsningar som undantagsförhållandena medfört. I vissa fall kan det också vara svårt att förnya de egentliga behörighetsbrev. Personen kan till exempel inte ge in de handlingar som behövs eller ett redan utfärdat behörighetsbevis kan inte skickas till fartyget.

Tidtabeller för kollektivtrafik. I lagen om transportservice föreskrivs det om skyldighet för tillhandahållare av mobilitetstjänster för persontrafiken att lämna uppgifter om sina tjänster. Enligt 179 § ska en tillhandahållare av mobilitetstjänster för persontrafiken regelbundet lämna de uppgifter om utbudet och den faktiska efterfrågan på den trafik som tillhandahållaren bedriver till Transport- och kommunikationsverket som behövs för uppföljning av efterfrågan på och utbudet av mobilitetstjänster, för utvecklingen av tjänsterna samt för statistikföring och forskning. Enligt lagen ska den som tillhandahåller mobilitetstjänster inom persontrafiken dessutom senast 60 dagar innan en plan genomförs meddela Transport- och kommunikationsverket om att en tjänst som tillhandahålls regelbundet inleds, upphör eller ändras väsentligt. Väsentliga ändringar kan vara ändringar som rör till exempel planerade tidtabeller, linjer eller hållplatser (RP 161/2016 rd). Uppgifterna ska ges avgiftsfritt. Eftersom samma information behöver lämnas till myndigheten endast en gång behöver uppgifterna inte lämnas, om de redan är tillgängliga via de öppna gränssnitt som avses i 154 §.

Antalet passagerare i kollektivtrafiken har minskat på grund av coronavirusepidemin, vilket har lett till att företagen fått behov av att minska trafiken och ändra linjer och tidtabeller. Den nuvarande skyldigheten att senast 60 dagar på förhand meddela om att tidtabellerna ändras begränsar möjligheterna för aktörerna inom kollektivtrafiken att anpassa sin affärsverksamhet när förhållandena förändras. Under undantagsförhållanden bör företagen kunna reagera på förändrade förhållanden på ett smidigare sätt än för närvarande.

Lotsningslagen

Lotsningslagen (940/2003) innehåller bestämmelser om styrsedel för lots, linjelotsbrev och om grunderna för beviljande, förnyande och återkallande av dispens från skyldigheten att anlita lots.

Enligt lotsningslagen har en lots rätt att utföra lotsningar i de farleder för vilka lotsen har fått lotsningsrätt med stöd av en styrsedel som utfärdats av Transport- och kommunikationsverket. För beviljande av styrsedel förutsätts bland annat att sökanden har ett intyg över provlotsning i den farled som ansökan om styrsedel gäller.

Ett fartygsspecifikt linjelotsbrev för en viss farled kan beviljas ett fartygs befälhavare eller styrman som visar att han eller hon har kännedom om den farled som fartyget använder. För beviljande av linjelotsbrev förutsätts bland annat att sökanden har ett intyg över en provlotsning i den farled för vilken linjelotsbrev söks.

Styrsedel för lots beviljas för högst fem år och kan förnyas på ansökan. För förnyande av styrsedel för lots förutsätts att lotsen visar att han eller hon upprätthållit sin yrkeskunskap och bevarat sin farledskännedom och har sådan hälsa och kondition som krävs av den som är i däckstjänstgöring på ett handelsfartyg.

Linjelotsbrev beviljas för högst fem år och kan förnyas på ansökan. För förnyande av linjelotsbrev förutsätts att innehavaren av brevet visar att han eller hon upprätthållit sin yrkeskunskap och bevarat sin farledskännedom.

Transport- och kommunikationsverket kan på ansökan bevilja befälhavaren eller styrmannen på ett fartyg, en fartygskombination eller en bogserkombination som på grund av storleken omfattas av skyldigheten att anlita lots fartygsspecifik dispens från skyldigheten att anlita lots, om fartygets bruttodräktighet är mindre än 3 700. Dispens kan beviljas för antingen en enskild eller flera lotspliktiga farleder eller för alla farleder inom ett begränsat vattenområde.

För beviljande av dispens förutsätts att sökanden uppfyller vissa krav som gäller erfarenhet, behörighet och hälsa. En förutsättning för beviljande av dispens är också att varken fartygssäkerheten eller miljön äventyras. Dispensen kan även förenas med villkor som gäller vakttjänsten på fartyget eller befälets erfarenhet av fartygsnavigering.

Dispens kan beviljas för högst fem år och kan förnyas på ansökan, om sökanden visar att han eller hon upprätthållit sin yrkeskunskap och bevarat sin farledskännedom och att de övriga förutsättningarna för beviljande av dispens fortfarande föreligger.

Under undantagsförhållanden äventyras möjligheterna för obruten fartygstrafik, när tillstånd i praktiken inte kan förnyas och exempelvis utbildning inte kan ordnas så som lagen kräver. På grund av begränsningarna av rörelsefriheten går det i vissa fall inte att uppfylla villkoren för förnyande av lotsningsbrev, eftersom till exempel simulatorkörningen och det skriftliga provet ska genomföras vid en finländsk läroanstalt. Cirka 100 lotsningsbrev kommer att gå ut under de följande sex månaderna. I praktiken går det inte heller att ta emot provlotsningar. Under de nuvarande undantagsförhållandena går det inte nödvändigtvis att ordna provlotsningar, eftersom fartygen i syfte att minska infektionsrisken vägrar ta extra personer ombord. Den som provlotsningen görs för kan således inte nödvändigtvis komma ombord på fartyget för att ta emot provlotsningen. Med tanke på fraktfarten och godstrafiken är det nödvändigt att kunna göra avkall på lagens krav.

Lotsningslagen är helt och hållet nationell lagstiftning, och det finns ingen unionslagstiftning om saken.

3 Målsättning

Målet med propositionen är att med anledning av epidemin av den smittsamma sjukdomen covid-19 minska människornas behov av att förflytta sig under undantagsförhållandena och därmed bromsa spridningen av coronaviruset. Målet är också att underlätta och lindra medborgar-

nas och företagens verksamhet under undantagsförhållandena genom att ändra några författningar inom kommunikationsministeriets förvaltningsområde. Syftet med de föreslagna bestämmelserna är att skydda i synnerhet personer som hör till riskgrupper och att underlätta deras vardag. Det är meningen att propositionen ska säkerställa fungerande transporter på väg och järnväg och till havs genom att giltighetstiden för behörigheterna förlängs.

Ändringarna är temporära. Enligt den nuvarande bedömningen av utvecklingen av sjukdomsläget är det möjligt att läget fortgår över sommaren, och därför gäller det att föreskriva om en tillräckligt lång tidsfrist. Ändringarna i körkortslagen och fartygsregisterlagen föreslås vara i kraft till och med den 31 oktober 2020. Undantaget i lagen om sjöfartsskydd på vissa fartyg och i hamnar som betjänar dem och om tillsyn över skyddet föreslås gälla till och med den 31 december 2020. På grund av behovet att förlänga giltighetstiderna för behörighetsbrev inom sjöfarten föreslås ändringarna i lagen om fartygspersonal och säkerhetsorganisation för fartyg och i lotsningslagen gälla högst till och med den 30 april 2021. Merparten av ändringarna i lagen om transportservice föreslås gälla till och med den 31 oktober 2020, men eftersom de ändringar som gäller behörighet inom sjöfarten har harmoniserats med ändringarna i lagen om fartygspersonal och säkerhetsorganisation för fartyg och i lotsningslagen föreslås lagen om transportservice gälla till och med den 30 april 2021.

4 Förslagen och deras konsekvenser

4.1 De viktigaste förslagen

I *körkortslagen (386/2011)* föreslås det temporära ändringar av bestämmelserna om förnyelse av körkort och trafiklärtillstånd för en viss åldersgrupp. Ändringarna hänför sig till inlämnande av läkarintyg, och de gäller till 31.10.2020. Härigenom säkerställs möjligheten för personer som fyllt 70 år att röra sig med sina fordon trots undantagsförhållandena. Ett motsvarande undantag föreslås också för dem som fyllt 45 år och är innehavare av körkort för tyngre fordon och för vissa innehavare av körkort med stöd av utländskt körkort samt för dem som fyllt 45 år och förnyar trafiklärtillståndet.

Fartygsregisterlagen (512/1993) föreslås bli temporärt ändrad. Ändringen ska säkerställa att fartygen registreras och äganderätten registreras och att fartygen därmed hålls kvar i trafik, även om det på grund av åtgärder eller begränsningar som beror på undantagsförhållanden inte är möjligt att visa upp åtkomsthandlingen i original eller en bestyrkt kopia av den till myndigheten, utan endast en kopia av handlingen. I fråga om utredning av förvärv föreslås inga principiella ändringar jämfört med den gällande lagen. Den föreslagna ändringen gäller till och med 31.10.2020.

Det föreslås att det till *lagen om sjöfartsskydd på vissa fartyg och i hamnanläggningar som betjänar dem och om tillsyn över skyddet (485/2004)* fogas en ny 4 a §, enligt vilken Transport- och kommunikationsverket bemyndigas att ge ett klassificeringssällskap som det godkänt möjlighet att utföra den säkerhetskontroll av fartyg som lagen och förordningen om sjöfartsskydd förutsätter och att bevilja ett internationellt sjöfartsskyddscertifikat för fartyget. Målet är att trygga en smidig gods- och frakttrafik genom att säkerställa att fartyg inte administrativt måste stoppas i hamn till följd av att säkerhetskontroller inte utförts eller certifikat saknas i en situation där Transport- och kommunikationsverkets inspektör på grund av reserestriktioner i samband med coronavirusepidemi inte kan resa till platsen för att granska fartyget. Klassificeringssällskapen har ett omfattande internationellt nätverk, vilket innebär att det finns potentiella inspektörer i nästan alla länder och att det således inte behövs extra resor över gränserna. Rederierna

har i regel avtal med vissa klassificeringssällskap, vilket innebär att granskningen i praktiken utförs av det klassificeringssällskap som rederiet anlitar. Ändringen föreslås gälla till och med den 31 december 2020. Giltighetstiden motiveras med att även om coronavirusepidemin snabbt kan fås under kontroll i Finland, är det möjligt att andra länders begränsningar i rörelsefriheten förblir i kraft en längre tid. Typiskt för pandemier är att epidemitopparna infaller vid något olika tidpunkter i olika länder, så man kan förvänta sig att begränsningarna i rörelsefriheten inte slopas samtidigt i alla länder.

Genom det nya 13 § 4 mom. i *lagen om fartygspersonal och säkerhetsorganisation för fartyg (1687/2009)* möjliggörs under undantagsförhållandena förutom det avsteg från behörighetsbrevet för däck- eller maskinbefäl som föreskrivs i 13 § 1 mom. även ett temporärt undantag från de krav som nämns i fartygets bemanningscertifikat. Dessa undantag gäller certifikat över specialbehörighet enligt 98 § i *lagen om transportservice (320/2017)*. Enligt förslaget får säkerheten eller den marina miljön inte äventyras. Ändringen gäller till och med den 30 april 2021.

Lagen om transportservice (320/2017) föreslås få följande temporära ändringar:

- Transport- och kommunikationsverket ska kunna förnya körtillståndet för taxiförare utan det läkarintyg som krävs enligt gällande lagstiftning, dock så att sökanden ska lämna in läkarintyg inom sex månader efter det att Transport- och kommunikationsverket har förnyat körtillståndet. Om sökanden inte lämnar in läkarintyget inom den nämnda tiden, ska polisen återkalla körtillståndet tills vidare i enlighet med 246 § 4 mom. i *lagen*.
- En ny 28 a § fogas till *lagen* temporärt. Paragrafen tryggar att giltighetstiden för yrkeskompetensen för lastbils- och bussförare förlängs till och med 31.10.2020 utan den fortbildning som normalt krävs.
- Temporära ändringar görs i 74 och 78 § om läkarundersökningar, förarbevis och kompletterande intyg för järnvägsförare. Det är viktigt att det förarbevis och kompletterande intyg som krävs för framförande av rullande materiel på järnväg förblir i kraft, så att lokförarna kan fortsätta sitt arbete med det nuvarande förarbeviset även om den regelbundna läkarundersökning som krävs för att behålla förarbeviset inte kan utföras under de exceptionella omständigheter som råder under coronavirusepidemin eller det prov som krävs för att behålla det kompletterande intyget inte kan avläggas. De föreslagna ändringarna är nödvändiga för att järnvägstrafiken ska löpa smidigt även under undantagsförhållandena.
- Giltighetstiden för behörighetsbrev och certifikat över specialbehörighet inom sjöfarten förlängs. Om detta föreskrivs temporärt i en ny 109 a §. Förslaget gör det möjligt att fortsätta fartygstrafiken även om det finns brist på formellt kvalificerad personal och det inte är möjligt att byta besättning. Det är med tanke på Finlands försörjningsberedskap nödvändigt att upprätthålla en tillräcklig gods- och fraktrafik.
- Till 179 § fogas ett nytt 5 mom. där det föreskrivs om tiden för meddelande för dem som under coronaviruspandemin tillhandahåller transporttjänster inom persontrafiken. Genom ändringen förkortas tiden för meddelande för dem som tillhandahåller transporttjänster inom persontrafiken från 60 dagar till fem dagar. Genom förslaget blir det möjligt för aktörer inom kollektivtrafiken att ändra till exempel sina tidtabeller snabbare än för närvarande och på så sätt anpassa sin affärsverksamhet till förändringar i omvärlden.

Genom den temporära ändringen av *lotsningslagen (940/2003)* blir det möjligt att fortsätta lotsningen under undantagsförhållandena genom att avvika från vissa krav på persontillstånd för lotsning och på provlotsning i anknytning till tillstånden. Avvikelse görs från den provlotsning som krävs för beviljande av styrsedel för lots och linjelotsbrev. Vid beviljande av nya persontillstånd för lotsning ska det vara tillåtet att flytta provlotsningen till en senare tidpunkt, om personen uppfyller de övriga krav som i lotsningslagen och Transport- och kommunikationsverkets föreskrift ställs på erhållande av linjelotsbrev och styrsedel för lots. Eftersom det med tanke på Finlands försörjningsberedskap är nödvändigt att upprätthålla en tillräcklig gods- och fraktrafik, föreslås det att giltigheten för styrsedel för lots samt för linjelotsbrev och dispens förlängs.

Eftersom det i propositionen är fråga om att svara på det behov att avvika från gällande lagstiftning som hänför sig till undantagsförhållandena och det rådande läget för aktörerna inom trafikbranschen, är lagarna temporära. Ändringarna i körkortslagen och fartygsregisterlagen föreslås gälla till och med den 31.10.2020. Undantaget i lagen om sjöfartsskydd på vissa fartyg och i hamnar som betjänar dem och om tillsyn över skyddet föreslås gälla till och med den 31 december 2020. På grund av behovet att förlänga behörigheterna inom sjöfarten föreslås ändringarna i lagen om fartygspersonal och säkerhetsorganisation för fartyg samt i lotsningslagen vara i kraft högst till och med den 30 april 2021. Flertalet av ändringarna i lagen om transportservice gäller till och med 31.10.2020, men eftersom ändringarna i fråga om behörighet inom sjöfarten har harmoniserats med ändringarna i lagen om fartygspersonal och lotsningslagen är lagen i kraft till och med 30.4.2021.

4.2 De huvudsakliga konsekvenserna

Samhälleliga konsekvenser

De ändringar som föreslås i fartygsregisterlagen, lagen om fartygspersonal och säkerhetsorganisation för fartyg och lotsningslagen är nödvändiga med tanke på bedrivandet av gods- och fraktrafik och kontinuiteten i verksamheten under undantagsförhållandena. Det är av största vikt för branschen och för samhället som helhet att varor och fraktgods kan transporteras under alla förhållanden. Försörjningsberedskapen i Finland förutsätter att kontinuiteten i godstrafiken till sjöss tryggas, eftersom uppskattningsvis cirka 80-90 procent av Finlands export och import sker sjövägen.

Genom att yrkeskompetensen för lastbils- och bussförare förlängs temporärt säkerställs kontinuiteten i lastbils- och bussförarnas arbete. Därmed säkerställs att transporter som är viktiga för samhällets grundläggande funktioner, såsom avfallstransporter och posttransporter samt kritiska godstransporter, kan fortsätta under coronavirusepidemin.

Att temporärt göra förnyande av körtillstånd för taxiförare smidigare är till nytta för samhället, eftersom betydelsen av taxitransporter accentueras under undantagsförhållandena, bland annat på grund av det minskade utbudet av kollektivtrafik.

Tillfälliga ändringar i behörigheten inom järnvägstrafiken är nödvändiga för att järnvägstrafiken ska löpa smidigt, så att förare inom järnvägstrafiken kan fortsätta i sina uppgifter även om de kontroller som krävs för förarbevis och kompletterande intyg inte kan utföras och prov inte kan tas emot.

Konsekvenser för myndigheterna

De föreslagna lagändringarna bedöms ha positiva konsekvenser för *Transport- och kommunikationsverket* genom att de tryggar verksamhetens kontinuitet under undantagsförhållandena. Avsikten är att ändringarna ska vara temporära, vilket innebär att myndigheten ska handlägga motsvarande beslut och åtgärder som grundar sig på lag eller som fattas med stöd av lag när lagändringarna upphör att gälla. Det bedöms att myndighetens arbetsuppgifter och det resursbehov som den kräver kommer att förskjutas till tiden efter undantagsförhållandena. Genom förslagen strävar man också efter att förbereda sig på att sjukfrånvaron kan öka och leda till personalbrist.

De föreslagna ändringarna i *körkortslagen* och i *lagen om transportservice* om temporärt förnyande av körtillstånd för taxiförare med senare inlämning av läkarutlåtanden och förlängning av tidsfristen för uppvisande av läkarintyg för järnvägsförare minskar den belastning på hälso- och sjukvården som hälsoundersökningarna av förare ger upphov till.

I situationer som avses i 112 § 4 mom. och 20 § 5 mom. i *körkortslagen* är det dock inte fråga om tilläggsarbete för *polisen*, utan endast om förlängning av tidsfristen för en uppgift som polisen redan har. Då det gäller uppvisande av läkarutlåtanden för förnyande av körrätt och körtillstånd för taxiförare ska läkarutlåtandet som krävs lämnas in till polisen i stället av registermyndigheter, vilket kräver extra arbete.

Den föreslagna ändringen i *fartygsregisterlagen* om flexibilitet i fråga om uppvisande av återkomsthändelse i original bedöms inte inverka på tillförlitligheten hos myndigheternas register. Äganderätt till ett fartyg kan förvärfvas på samma sätt som till annan lös egendom, till exempel genom köp, byte, gåva, arv eller testamente. Äganderätten till ett fartyg övergår genom avtal, på det sätt som sägs i avtalsvillkoren, och registreringen har inga konsekvenser i detta avseende. Registrering leder inte heller till att ett felaktigt förvärv korrigeras. Ändringen kan anses ha konsekvenser närmast i privaträttsligt hänseende. Anteckningarna om ett registerärende som gäller registrering av äganderätt har privaträttslig betydelse med tanke på kreditgivning. Uppgiften om fartygets ägare kan också i övrigt vara viktig för utomstående, till exempel i ärenden som gäller ersättning för skador orsakade av fartyget.

De ändringar som föreslås i *lagen om sjöfartsskydd* har ringa konsekvenser för arbetsuppgifterna för tjänstemännen vid Transport- och kommunikationsverket eller för personalresursernas tillgänglighet. Tjänstemännen besparas den restid som normalt går åt till kontroll utomlands, varvid de bättre kan utnyttjas i andra arbetsuppgifter i Finland. Det förbättrar utnyttjandet av Transport- och kommunikationsverkets resurser i synnerhet i ett läge där det kan förekomma större sjukfrånvaro bland personalen än vanligt.

Lagförslagen har inga förutsebara konsekvenser för andra myndigheter.

Konsekvenser för företag och arbetstagare

De föreslagna lagändringarna minskar arbetstagarnas, företagarnas och företagens administrativa börda så länge begränsningarna i rörelsefriheten är i kraft till följd av coronavirusepidemin och undantagsförhållandena. De föreslagna ändringarna syftar till att svara på de utmaningar och praktiska problem som undantagsförhållandena medför i fråga om skyldigheten att iakttä de förfaringsätt och tidsfrister som författningarna och föreskrifterna förutsätter.

Genom den föreslagna ändringen av *körkortslagen* angående förnyelse av trafiklärtillstånd tryggas trafiklärares möjlighet att utöva sitt yrke också under undantagsförhållandena. Det samma gäller yrkesbilister. Om tillståndet inte kan förnyas på grund av att läkarintyg saknas och yrkesutövningen avbryts, kan detta medföra ekonomiska förluster för trafiklärare och företag inom branschen.

Den ändring som föreslås i *fartygsregisterlagen* bedöms inte ha någon betydande inverkan på de administrativa kostnaderna inom branschen, eftersom det är fråga om att möjliggöra ett alternativt sätt att fullgöra skyldigheten samtidigt som den egentliga lagstadgade skyldigheten förblir oförändrad. Till exempel kräver ändringen inte att den sökande har digital beredskap eller digitala system. Ändringen gör det bara möjligt att avvika från det nuvarande förfarandet. Den sökande kan om situationen kräver det lägga fram en kopia av åtkomsthandlingen och senare sända originalhandlingen till myndigheten. Ansökan och bilagorna till den ska fortfarande kunna sändas per post eller lämnas till och uppvisas för kontroll hos ämbetsverket. Den föreslagna ändringen om att förete en kopia av åtkomsthandlingen påverkar förutsättningarna för aktörerna inom branschen att utöva sitt yrke också under undantagsförhållandena. Förslaget säkerställer att verksamheten fortsätter smidigt utan avbrott eller svårigheter i registreringsförfarandet. Förslaget påverkar i synnerhet de situationer där det överenskommits att registreringen ska ske en viss dag. Genom ändringen säkerställs att fartygen hålls i trafik även om aktören på grund av undantagsförhållandena inte kan visa upp åtkomsthandlingen i original för myndigheten. Om ändringen inte görs och verksamheten därför avbryts, kan detta medföra betydande ekonomiska förluster för aktörerna.

Den föreslagna ändringen av *lagen om sjöfartsskydd* gör det möjligt för aktörerna att fortsätta sin verksamhet utan avbrott och minskar därmed risken för ekonomiska förluster till följd av avbrott.

Genom den föreslagna ändringen av *lagen om transportservice* kan körtillstånd för taxiförare förnyas utan det läkarintyg som lagen för närvarande förutsätter och en hälsoundersökning görs senare, vilket underlättar för förarna att fortsätta sitt yrke under undantagsförhållandena. Om tillståndet löper ut kan det innebära betydande inkomstbortfall för förare. Propositionen gör det lättare för taxiföretagen att få arbetskraft och därmed att fortsätta verksamheten under undantagsförhållandena. Det är under undantagsförhållandena viktigt att taxiförarna och taxiföretagen kan fortsätta arbeta, eftersom utbudet av kollektivtrafik har minskat.

En förlängning av giltighetstiden för yrkeskompetensen för lastbils- och bussförare underlättar förarnas yrkesutövning under undantagsförhållandena och tryggar därigenom också kontinuiteten i transportföretagens verksamhet. Propositionen kommer sannolikt att minska efterfrågan på fortbildning till och med 31.10.2020. Även om en del av förarna även under undantagsperioden genomför fortbildning som distansundervisning och nätundervisning, beräknas propositionen tidsmässigt flytta fram intjänandet av inkomster i de företag som tillhandahåller utbildning.

Genom att skjuta upp den periodiska läkarundersökningen av förare inom järnvägstrafiken och kontrollen av de prov för kompletterande intyg som krävs av förare inom järnvägstrafiken säkerställs att lokförarna kan arbeta och att järnvägstrafiken löper smidigt under undantagsförhållandena.

De föreslagna ändringarna i giltighetstiden för behörighetsbrev och certifikat över specialbehörighet för fartygspersonal påverkar dels sjömän på finska fartyg, dels sjömän som arbetar på fartyg från andra länder och har ett behörighetsbrev som utfärdats i Finland. Ett giltigt behörighetsbrev är en förutsättning för att utöva yrket.

Den föreslagna ändringen i lagen om transportservice angående meddelande om tillhandahållande av transportservice inom persontrafiken gör det möjligt för trafikidkarna att ändra tidtabeller och rutter samt att ställa in turer med kortare varsel än för närvarande. Trafikföretagen kan därmed anpassa sina kostnader snabbare och minska de inkomstförluster som följer av coronavirusepidemin. Ändringar i tidtabeller och rutter samt inställda turer leder sannolikt till att bussförare permitteras.

Andra ekonomiska konsekvenser

De ändringar som föreslås i *körkortslagen* gör det möjligt för personer över 70 år att röra sig med bil på normalt sätt också under undantagsförhållandena. Detta minskar till exempel behovet av taxitransporter och kan därigenom medföra smärre besparingar jämfört med en situation där privatbilism förhindras på grund av att körrätten upphör.

De ändringar som föreslås i *fartygsregisterlagen* och *lagen om sjöfartsskydd* samt de ändringar som föreslås i *lagen om transportservice* och som gäller giltigheten av behörighetsbrev och certifikat över specialbehörighet för fartygspersonal tryggar kontinuiteten i sjötransporterna under undantagsförhållanden. Sjötransporterna har stor betydelse för Finlands import och export. Många av de nyttigheter som är nödvändiga med tanke på hushållens vardag och företagens verksamhet transporteras sjövägen till Finland. Det har således stor betydelse för Finlands ekonomi att sjötransporterna kan fortgå utan avbrott också under undantagsförhållandena. Den föreslagna ändringen gäller endast en liten del av fartygen inom handelssjöfarten, så dess konsekvenser för samhällsekonomin är små. Under undantagsförhållandena är det dock viktigt att säkerställa att verksamheten fortsätter så normalt som möjligt.

Genom de ändringar som föreslås i *lagen om transportservice* säkerställs i synnerhet att varutransporterna på landsvägarna och järnvägstrafiken fortgår utan avbrott. Även landtransporter har en central betydelse för tillgången till de varor som hushållen och företagen behöver och därmed för hela samhällsekonomin.

Den ändring som föreslås i *lagen om sjöfartsskydd* minskar rederiernas kostnader, eftersom de för kontroller kan beställa en kontrollör som befinner sig på närmare avstånd än för närvarande. Dessutom kan klassificeringssällskapen utföra flera regelenliga kontroller samtidigt, vilket minskar rederiets administrativa börda något. De föreslagna ändringarna har också ringa direkta konsekvenser för de offentliga finanserna. Den föreslagna ändringen medför små inkomstbortfall för Transport- och kommunikationsverket, eftersom verket inte längre får inkomster av utförda kontroller. Antalet fartyg som årligen kontrolleras utomlands är dock så litet (10–15 fartyg per år) att den föreslagna ändringen inte har några nämnvärda konsekvenser för Transport- och kommunikationsverkets ekonomi.

Förslagen har endast ringa ekonomiska konsekvenser för *Transport- och kommunikationsverkets* verksamhet. En större del av intäkterna av verkets avgiftsbelagda verksamhet kommer att inflyta först i slutet av 2020. På motsvarande sätt kommer också en större del av utgifterna för verksamheten att uppstå i slutet av 2020. Nödvändiga justeringar av inkomster och utgifter kommer att bedöms vid beredningen av en tilläggsbudgetproposition för 2020 och budgetpropositionen för 2021.

Konsekvenser för trafiksäkerheten

Syftet med det läkarutlåtande som avses i *körkortslagen* är att visa att personen kan köra fordonet riskfritt. Läkarutlåtandena är i allmänhet positiva. Jämfört med det totala antalet fordonsförare och den totala trafiken är antalet personer som kommer att lämna in läkarintyg senare tämligen litet, och senareläggningen är dessutom kortvarig. Konsekvenserna för trafiksäkerheten är därför inte betydande under lagens giltighetstid. Transport- och kommunikationsverket bedömer att antalet personer över 70 år som behöver läkarutlåtande under de sex månader som följer efter det att undantagstillståndet började är knappt 30 000, medan antalet förnyare i grupp 2 som är 45 år eller äldre är drygt 7 000. Antalet läkarintyg som ska visas upp för polisen är cirka 70 000. Det finns drygt 3,5 miljoner giltiga körkort. När trafiklärtillstånd förnyas är det fråga om yrkesutövare som redan är verksamma inom branschen och om att de ska kunna fortsätta arbeta. Dessutom kontrolleras det i efterhand, när situationen har normaliserats, att kraven på förarens hälsotillstånd har uppfyllts, vilket innebär att inte heller detta undantag har några betydande konsekvenser för trafiksäkerheten.

Det undantag som föreslås i *lagen om sjöfartsskydd på vissa fartyg och i hamnanläggningar som betjänar dem och om tillsyn över skyddet* har inga konsekvenser för sjöfartssäkerheten. Klassificeringssällskapen kan redan nu utföra besiktningar av finska fartyg i enlighet med och utfärda certifikat på basis av den internationella konventionen om säkerheten för människoliv till sjöss (SOLAS-konventionen, FördrS 18/2015), den internationella konventionen till förhindrande av förorening från fartyg (MARPOL-konventionen, FördrS 51/1983) och den internationella lastlinjekonventionen (FördrS 52/1968). Klassificeringssällskapen får också godkänna alla till fartyget hörande dokument som kräver godkännande och utföra revisioner i enlighet med ISM-koden för säkerhetsorganisation för fartyg i syfte att garantera säkerheten till sjöss, förhindra att människor skadas eller dör samt undvika skador på egendom och miljön, särskilt den marina miljön. I fråga om finska fartyg har endast säkerhetskontroller av fartyg enligt ISPS-koden och certifikat som beviljas på basis av dem samt utfärdande av mätbrev helt ålagts Transport- och kommunikationsverket. Klassificeringssällskapen utför redan ISPS-inspektioner och andra ovannämnda uppgifter i fråga om andra än finska fartyg. Med beaktande av den omfattande behörighet som klassificeringssällskapen för närvarande har med stöd av andra lagar anses undantaget inte ha några konsekvenser för trafik- eller fartygssäkerheten.

Den ändring som föreslås i *lagen om fartygspersonal och säkerhetsorganisation för fartyg* bedöms inte ha några betydande konsekvenser för sjöfartssäkerheten, eftersom dispens beviljas på basis av prövning från fall till fall. Vid prövningen beaktas till exempel hur stor del av besättningsmedlemmarna som har behövliga certifikat över specialbehörighet. Dessutom ska de föreslagna ändringarna gälla endast en kort tid.

De ändringar som föreslås i *lagen om transportservice* bedöms inte ha några direkta konsekvenser för trafiksäkerheten. Förslaget om att yrkeskompetensen tillfälligt ska fortsätta att gälla utan den fortbildning som normalt krävs gäller i praktiken personer som permanent och kontinuerligt arbetar i föraruppgifter. Förslagets giltighetstid är dessutom relativt kort.

Syftet med den periodiska läkarundersökning som krävs för *tillstånd för förare inom järnvägstrafik* och med de prov som krävs för kompletterande intyg är att säkerställa att förarnas hälsa motsvarar arbetets krav och på så sätt sörja för järnvägssäkerheten. Förlängningen av tidsfristerna på grund av undantagsförhållandena kan dock inte bedömas ha några väsentliga konsekvenser för järnvägssäkerheten på grund av den korta giltighetstiden för de föreslagna ändringarna. Ändringarna är nödvändiga för att järnvägstrafiken ska löpa smidigt, så att förare inom

järnvägstrafiken kan fortsätta i sina uppgifter även om de kontroller som krävs för förarbevis och kompletterande intyg inte kan utföras och prov inte kan tas emot.

Den föreslagna förlängningen av giltighetstiden för *behörighetsbrev och certifikat över specialbehörighet för fartygspersonal* bedöms inte ha några betydande konsekvenser för sjöfartssäkerheten på grund av ändringens korta giltighetstid. Det bör dessutom noteras att ändringarna i förslaget gäller förlängning av gällande behörigheter, varvid undantagen inte kan bedömas ha någon betydande inverkan på vederbörande personers yrkesskicklighet.

De ändringar som föreslås i *lotsningslagen* bedöms inte ha några betydande konsekvenser för sjöfartssäkerheten på grund av deras korta giltighetstid. Det bör dessutom noteras att största delen av undantagen gäller förlängning av gällande behörigheter, varvid de inte bedöms ha någon betydande inverkan på vederbörande personers yrkesskicklighet. Till den del det föreslås flexibilitet i fråga om provlotsning vid beviljande av ny styrsedel för lots eller nytt linjelotsbrev, bedöms konsekvenserna för sjöfartssäkerheten vara små, eftersom det är fråga om ett kortvarigt undantag från endast ett villkor och den sökande fortfarande ska uppfylla de övriga kraven i lotsningslagen.

5 Alternativa handlingsvägar

5.1 Handlingsalternativen och deras konsekvenser

Vid beredningen av propositionen har man bedömt alternativa sätt att genomföra ändringarna utifrån hur de inverkar på medborgarnas, hushållens, företagens eller myndigheternas verksamhet. Möjligheterna samt myndigheternas befogenheter att genomföra de behövliga temporära ändringarna genom lagstiftning på lägre nivå, såsom statsråds- eller ministerieförordningar eller myndighetsföreskrifter, har kartlagts. Ändringsförslagen i denna proposition är sådana att de kan genomföras endast lagstiftningsvägen genom att ändra gällande författningar.

5.2 Lagstiftning och andra handlingsmodeller i utlandet

Internationella organisationer

Internationella sjöfartsorganisationen IMO:s sekretariat har föreslagit att organisationens råd ska godkänna åtgärder som säkerställer en smidig sjöfart och handel även under undantagsförhållandena. IMO har publicerat cirkulär med anledning av de exceptionella omständigheterna (såsom IMO Circular Letter No.4204/Add.5/Rev.1), där organisationen bland annat uppmanar staterna att välja ett pragmatiskt förhållningssätt när de skrider till undantagsåtgärder till exempel för att förlänga giltighetstiden för behörigheter.

I Sverige har man beslutat att förlänga giltighetstiden för fartygscertifikat vars giltighetstid löper ut mellan den 1 april och den 1 september 2020 med sex månader från den dag giltighetstiden ursprungligen skulle ha löpt ut. Det samma gäller läkarintyg som beviljats för minst ett år samt behörighets- och kompetensintyg. Information om andra staters åtgärder hittas i en lista på Europeiska sjöfartssäkerhetsmyndighetens webbplats: <http://emsa.europa.eu/news-a-press-centre/covid19.html>.

Europeiska unionen

Europeiska kommissionen

Europeiska kommissionen har publicerat flera meddelanden och riktlinjer rörande coronaepidemin. De har till syfte att säkerställa den inre marknadens funktion, temporärt begränsa onödiga resor över de yttre gränserna och underlätta för EU-medborgare att återvända till sina hemländer. Enligt kommissionens gäller hotet mot Europeiska unionens medlemsstaters inre säkerhet under coronaepidemin även folkhälsan.

Europeiska kommissionen publicerade 26 mars 2020 ett meddelande (Ares (2020)1780977-26/03/2020) om medlemsstaternas problem med att under coronaepidemin följa unionslagstiftningen för transportsektorn. Kommissionen konstaterade att medlemsstaterna informerat kommissionen om problem som i synnerhet gäller förnyande av tillstånd, behörighetsintyg och kompetensbevis inom transportsektorn till följd av coronaepidemin. Problemen beror bland annat på de begränsningar i rörelsefriheten och rätten att samlas som medlemsstaterna har infört nationellt till följd av epidemin. Medlemsstaterna har meddelat kommissionen att de för att lösa problemen är tvungna att skrida till nödvändiga nationella åtgärder i syfte att säkerställa personers och varors rörlighet i medlemsstaterna.

I meddelandet uttrycker kommissionen sin förståelse för de nationella myndigheternas behov att vidta nödvändiga åtgärder under de exceptionella omständigheter som coronakrisen har orsakat. Kommissionen kräver dock att de åtgärder som medlemsstaterna vidtar begränsas såväl till sakinnehåll som tidsmässigt till vad som är nödvändigt med hänsyn till den aktuella krisen.

När det gäller innehållet får medlemsstaternas åtgärder inte ha oönskade konsekvenser. Sådana är enligt kommissionen situationer där trafiksäkerheten eller transportarbetarnas säkerhet äventyras. Därför får medlemsstaterna enligt kommissionen inte vidta sådana undantagsåtgärder som innebär att de genom extraordinära förfaranden beviljar tillstånd, behörighetsintyg och kompetensbevis till sådana transportföretag eller arbetstagare i transportbranschen som dessa inte har haft tidigare. Medlemsstaternas undantagsåtgärder ska enligt kommissionen avgränsas så att de gäller bara sådana företag eller arbetstagare som redan har tillstånd, behörighet och kompetens.

Tidsmässigt ska undantagsåtgärder som medlemsstaterna vidtar enligt kommissionen begränsas till korta perioder på exempelvis tre månader som är nödvändiga för att få bukt med coronakrisen. Enligt kommissionen ska medlemsstaterna i stället för att införa långvariga undantagsregler vid behov förlänga dessa om läget fortfarande kräver detta.

Medlemsstater som under coronakrisen vidtar sådana extraordinära åtgärder som har samband med unionslagstiftning ska informera kommissionen om dessa.

Kommissionen har också, när den getts behörighet i EU:s regelverk för transportsektorn, lämnat medlemsstaterna vissa tidsbegränsade möjligheter att avvika från de skyldigheter som regelverket medför om det är nödvändigt på grund av coronakrisen. I Europaparlamentets och rådets förordning som reglerar om kör- och vilotider för busstransporter och tunga godstransporter ges medlemsstaterna rätt att under extraordinära omständigheter medge tillfälligt undantag under 30 dagar under förutsättning att kommissionen underrättas om detta. Därefter kommer undantag att kräva kommissionens tillstånd.

Europeiska unionens medlemsstater

Finland har kännedom om att flera medlemsstater under coronakrisen redan har vidtagit extraordinära åtgärder för att säkerställa rörligheten för personer och varor.

Rörligheten för varor har under coronakrisen underlättats genom olika extraordinära åtgärder som särskilt gällt varutransporter på landsväg. Europaparlamentets och rådets förordning som reglerar kör- och vilotider för busstransporter och tunga godstransporter ger medlemsstaterna rätt att under extraordinära omständigheter medge tillfälligt undantag under 30 dagar under förutsättning att kommissionen underrättas om detta. Därefter kräver undantag tillstånd av kommissionen. Flera medlemsstater har redan meddelat om undantag, bland dem Finland (också Österrike, Belgien, Bulgarien, Kroatien, Danmark, Frankrike, Tyskland, Grekland, Ungern, Irland, Luxemburg, Malta, Nederländerna, Rumänien, Slovakien, Slovenien, Spanien och Sverige). Andra åtgärder som vidtagits för att trygga godstrafiken på landsväg är att lätta på gällande begränsningar bland annat genom att avstå från eller lindra de begränsningar som gäller fraktrafiken under veckoslut (Tyskland, Österrike, Tjeckien, Italien och Luxemburg). I Tjeckien har det för vissa godstransporter (bland annat mediciner) reserverats egna körfält på de viktigaste motorvägarna. Medlemsstater har också förlängt giltighetstiden för olika tillstånd, behörigheter och yrkeskompetenser på grund av coronavirusepidemin.

Den gränsöverskridande järnvägstrafiken har i många EU-länder avbrutits helt eller delvis (Österrike, Danmark, Litauen, Polen, Portugal, Rumänien och Slovakien). Godstrafik på järnväg från land till land är fortfarande i hög grad tillåten. Järnvägstrafiken inom medlemsländerna har reducerats antingen genom avtal mellan de behöriga myndigheterna och järnvägsbolagen eller på bolagens eget initiativ på grund av att antalet passagerare har minskat (Irland, Italien, Slovakien och Slovenien).

6 Remissvar

Regeringens propositionsutkast var ute på öppen remiss på webbplatsen www.utlatande.fi mellan den 9 och den 15 april 2020. Det inkom 36 yttranden. Dessutom skickades en separat begäran om utlåtande till landskapet Åland den 14 april 2020 och yttrandet lämnades in den 17 april 2020.

Yttranden lämnades av Ålands landskapsregering, Konkurrens- och konsumentverket, Transport- och kommunikationsverket, Polisstyrelsen, försvarsministeriet, Huvudstaben, Gränsbevakningsväsendet, inrikesministeriet, Institutet för hälsa och välfärd THL, Trafikledsverket, A-Besiktning Ab, Autoalan Keskusliitto ry (AKL) och Bilimportörerna och -industrin rf (AT), Autokatsastajat AK ry, Auto- ja Kuljetusalan Työntekijäliitto AKT ry, Autoliikenteen Työntantajaliitto ry, Automobilförbundet rf, DNV GL Finland Oy Ab, Finnpiilot Pilotage Ab, Helpokatsastus Oy, Herttoniemen Autokatsastus Oy, K 1 Katsastajat, Centralhandelskammaren, Liikenneturva, Linja-autoliitto ry, Logistiikkayritysten Liitto ry, Besiktningsmännen för Motorfordon rf, Institutet för Olycksinformation OTI, Suomen Ammattiliikenne Akatemia Oy, Finlands Transport och Logistik SKAL rf, Suomen Katsastusmies Oy, Finlands Skeppsmäklare rf, Suomen Taksiliitto ry, Rederierna i Finland rf, Tammerfors stad, VR-Group Ab och Privata Besiktningsställenas Förbund rf.

Undantagslagstiftning om periodiska besiktningar

I den version av regeringspropositionen som varit på remiss ingick ursprungligen ett temporärt ändringsförslag som skulle ha gjort det möjligt att till skillnad från nuläget under undantagsförhållanden använda sådana fordon i trafik som inte har genomgått periodisk besiktning eller som har underkänts vid periodisk besiktning utan att körförbud meddelats. Undantaget skulle ha gällt fordon vars sista besiktningssdag skulle ha varit under perioden den 16 mars till den 15 juni 2020. Med avvikelse från huvudreglerna för periodisk besiktning skulle det ha varit tillåtet att använda sådana fordon i trafik till och med den 31 augusti 2020.

Remissinstanserna var nästan odelat kritiska till de föreslagna ändringarna. Endast två aktörer (Automobilförbundet, Finlands Transport och Logistik) såg de föreslagna ändringarna som delvis motiverade. I de flesta yttranden framfördes åsikten att de föreslagna ändringarna är överdimensionerade i förhållande till nyttan av dem när hänsyn tas till de negativa effekter på ekonomin och trafiksäkerheten som de medför. I flera yttranden betonades att aktörerna i besiktningsskiktet redan har vidtagit många åtgärder för att bromsa epidemin genom att fästa vikt vid de ökade kraven på hygien och behovet att minimera närbesök. Besiktningsskiktet berätade också att de erbjuder sina kunder tjänster där kunden inte själv behöver besöka besiktningsskiktet, utan fordonet hämtas hos ägaren för att besiktigas, och returneras sedan till ägaren. Besiktningsskiktet såg dessa egna åtgärder som det bästa sättet att bromsa epidemin. Besiktningsskiktets verksamhet ansågs inte heller vara förknippad med någon särskild smittorisk jämfört med exempelvis däckbyte, periodiskt underhåll och reparationer som trots undantagsförhållandena ska göras som normalt. Om man ändå beslutar att genomföra ändringar, föreslog flera av remissinstanserna att tillämpningsområdet för undantagsregleringen bör begränsas så att endast personer som hör till någon riskgrupp berörs.

På grund av remissvaren och det förändrade epidemiläget beslutade man att i propositionen inte ta med de ändringsförslag som gäller fordonslagens bestämmelser om besiktning. Det skulle ha varit svårt att formellt avgränsa undantagsbestämmelsernas tillämpningsområde till att gälla endast personer som hör till riskgrupper på grund av att det vid trafikövervakningen skulle vara svårt för polisen att verifiera att en person hör till en riskgrupp på något annat sätt än på basis av läkarintyg. Det ansågs inte heller ändamålsenligt att personer som hör till riskgrupperna skaffar läkarintyg endast på grund av denna ändring, eftersom det skulle belasta hälso- och sjukvården och skötseln av ärenden på hälsostationer skulle kunna öka exponeringen för smitta för personer som hör till riskgrupperna. Utifrån remissvaren kan smittrisen effektivt undvikas också genom särskilda åtgärder vid besiktningsskiktet, såsom noggrannare hygien än vanligt. Ändringen skulle också ha orsakat en anhopning vid besiktningsskiktet på somrarna, vilket av orsaker som beror på Transport- och kommunikationsverkets informationssystem inte skulle ha kunnat förhindras inom den föreslagna tidtabellen.

Senare inlämning av läkarintyg

Suomen Taksiliitto, Auto- ja Kuljetusalan Työntekijäliitto AKT och Transport- och kommunikationsverket understödde i sina yttranden den temporära lagändring som gäller sista dagen för att lämna in läkarintyg vid förnyande av taxiförarens körkort. På grund av de undantagsförhållandena som coronaepidemin har orsakat har hälso- och sjukvården belastats hårt, och det är svårt att få tid för icke-brådskande vårdbesök. Det är särskilt viktigt att taxiförarna kan fortsätta sin verksamhet utan avbrott också under undantagsförhållandena.

Remissinstanserna förhöll sig huvudsakligen positivt till förslagen att ändra 27 och 89 § i körkortslagen så att det blir möjligt att lämna in läkarintyg som behövs för körkort och trafiklärar-tillstånd senare. Negativt ställde sig bara Tammerfors stad, som särskilt vad gäller yrkesförarna såg ändringen som en säkerhetsrisk.

Polisstyrelsen anser att läkarutlåtandena i samtliga situationer som omfattas av propositionen bör lämnas till samma myndighet, och att denna bör anges tydligt i bestämmelserna. Polisstyrelsen konstaterar vidare att läkarutlåtandena i det aktuella fallet som gäller undantagsförhållanden av praktiska skäl skulle kunna lämnas till Polisen.

VR-Group Ab har föreslagit att endast rutinmässiga periodiska läkarundersökningar ska kunna senareläggas, medan hälsoundersökningar med kortare intervaller som en järnvägläkare har krävt att en förare ska genomgå av hälsoskäl inte ska kunna skjutas upp. VR-Groups oro beaktas så att 74 § 6 mom. i lagen om transportservice kompletteras med en bestämmelse enligt vilken den temporära bestämmelsen i fråga inte ska tillämpas på en person för vilken järnvägläkaren särskilt har krävt tätare läkarundersökningar än den allmänna regeln i lagen anger.

Finlands Transport och Logistik SKAL rf ville rikta uppmärksamhet på förnyandet av körrätten för de buss- och lastbilsförare enligt 112 § i körkortslagen som fått sitt körkort före 2013. I fråga om dessa förare är det polisen som är behörig myndighet. Polisstyrelsen anser att den inom ramen för sina nuvarande befogenheter kan beakta att läkarintyg försenas, och Polisstyrelsen har också informerat om detta bland annat på sina nätsidor. I den fortsatta behandlingen inkluderades i lagförslaget om förändring av körkortslagen undantagen även i 20 och 112 § och möjliggjordes senare leverans av läkarintyg.

Transport- och kommunikationsverket anser att senare inlämning av läkarintyg skulle kunna fortsätta sex månader efter ansökan om förnyelse av körkort, det vill säga till utgången av mars 2021. I den fortsatta behandlingen inkluderades i lagförslaget möjligheten att leverera läkarintyget senast inom fem månader efter att körkortet förnyats.

Behörigheter inom sjöfarten

DNV GL, Finnpiilot Pilotage, Centralhandelskammaren, Finlands Skeppsmäklare och Rederierna i Finland yttrade sig om de förslag som gäller behörigheter inom sjöfarten. Samtliga stödde propositionen. De underströk vikten av att fartygstrafiken kan fortsätta utan avbrott och ansåg de föreslagna ändringarna i lagen om fartygspersonal och säkerhetsorganisation för fartyg, lagen om transportservice och lotsningslagen vara värda understöd och nödvändiga med hänsyn till Finlands import och export samt försörjningssäkerhet.

Rederierna i Finland konstaterade att de föreslagna ändringarna är nödvändiga och motiverade. Ändringarna underlättar rederiernas verksamhet och bidrar till att trygga kontinuiteten i sjötransporterna under rådande exceptionella förhållanden. Dessutom gör de föreslagna ändringarna myndigheternas processer smidigare ur kundens synvinkel och lättar på rederiernas administrativa börda. Rederierna i Finland påpekar också behovet att utarbeta och sätta i kraft internationellt harmoniserade författningar, tolkningar och praxis.

DNV GL understöder i sitt yttrande en automatisk förlängning på sex månader och framhåller att även andra flaggstater bör underrättas om eventuell tilläggstid för att säkerställa att fartygen får fortsätta i trafik. Även Centralhandelskammaren anser att den föreslagna förlängningen av behörighetsintyg inom sjöfarten som upphör att gälla är värt understöd och leder till minskad administrativ börda.

Finnpilot Pilotage menar att de ändringar i lotsningslagen som föreslås i propositionsutkastet är nödvändiga. Förutom att provlotsning, såsom nämnts i propositionen, i och med undantagsförhållandena har blivit svårare att genomföra påpekar Finnpilot att det också har blivit svårare att hålla nuvarande styrsedlar för lotsar i kraft när fartygsbefäl har vägrat att ta extra personer ombord på fartygen. Finnpilot påminner om att även en lots med många års erfarenhet enligt de nuvarande kraven för att hålla styrsedlar i kraft varje år måste göra ett visst antal färder i alla de farleder för vilka han eller hon har styrsedel för att behålla rätten att arbeta som lots i området. Dessa färder för att hålla styrsedlarna i kraft görs delvis som extra lots på fartyg, eftersom det med nuvarande antal lotsningsuppdrag annars inte finns tillräckligt med trafik i alla farleder för att styrsedlarna ska kunna hållas i kraft. Även av denna anledning välkomnar Finnpilot de ändringar som föreslås i regeringens propositionsutkast.

Också Finlands Skeppsmäklare konstaterar att en oavbruten fraktrafik i synnerhet under undantagsförhållanden inte får äventyras till exempel därför att giltighetstiden för lotsarnas lotsningsbrev tekniskt löper ut. När det gäller frakt- och godstrafik är det nödvändigt att göra undantag från lagens krav för förnyelse av lotsningsbrev.

Behörigheter inom landsvägstransporter

Inrikesministeriet, Auto- ja Kuljetusalan Työntekijäliitto AKT, Autoliikenteen Työnantajaliitto, Bilimportörerna och -industrin, Autoalan keskusliitto ry, Centralhandelskammaren, Liikenneturva, Transport- och kommunikationsverket, Suomen Ammattiliikenne Akatemia, Tammerfors stad och VR-Group understöder förslaget att lagen om transportservice kompletteras med en ny temporär 28 a § genom vilken de yrkesbehörigheter för lastbils- och bussförarnas vars giltighet löper ut mellan de 16 mars och den 30 september 2020 förlängs till den 30 september 2020. De motiverar sitt stöd med att förslaget säkrar tillgången på förare även under undantagsförhållandena.

Enligt Autoliikenteen Työnantajaliitto bör man likväl överväga hur kapaciteten för fortbildning och möjligheterna att genomgå fortbildning tryggas från den 1 oktober 2020 för alla dem vars yrkesbehörighet har gått ut under perioden ovan och som inte kan delta i fortbildning till exempel i form av webb- eller distansundervisning med beaktande av det samtidiga behovet av fortbildning bland dem vars yrkesbehörighet går ut under slutet av året.

Autoliikenteen Työnantajaliitto föreslår också att de begränsningar i användningen av informations- och kommunikationsteknik och webbundervisning i fortbildningen som ingår i regeringens proposition om lagar som genomför ändringar i yrkeskompetensdirektivet och körkortsdirektivet inte ska införas medan undantagsförhållanden råder. Autoliikenteen Työnantajaliitto påpekar att undervisningssätten och undervisningstekniken i fråga vid sidan av distansundervisning för närvarande i praktiken är de enda sätten att genomgå fortbildning, och möjligheterna att använda dem bör därför inte begränsas medan undantagsförhållanden råder. Om så görs försvåras möjligheterna att genomgå fortbildning ytterligare.

Auto- ja Kuljetusalan Työntekijäliitto AKT och Logistiikkayritysten Liitto instämmer i Autoliikenteen Työnantajaliittos yttrande. Linja-autoliitto stöder Autoliikenteen Työnantajaliittos yttrande.

Liksom Autoliikenteen Työnantajaliitto föreslår även Finlands Transport och Logistik SKAL att de begränsningar i sätten att genomgå fortbildningen som ingår i regeringspropositionen för närvarande inte ska sättas i kraft. SKAL påpekar att förlängningen av giltighetstiden för yrkesbehörigheten flyttar fram behovet att genomgå fortbildning, varför det under sensommaren och

förhösten uppstår ett stort tillskott i efterfrågan på fortbildningen. Enligt SKAL kan man genom att senarelägga begränsningarna lindra den väntade anhopningen i efterfrågan. Centralhandelskammaren och Suomen Ammattiliikenne Akatemia framhöll att det i fråga om fortbildning för yrkesbehörighet är utomordentligt viktigt i nuvarande läge att de möjligheter som distans- och webbundervisningen erbjuder utnyttjas fullt ut, så att det blir möjligt att genomgå fortbildningen medan undantagsförhållanden råder och därefter.

VR-Group Ab ser det för sin del som problematiskt att den föreslagna ändringen gäller endast de förare vars yrkesbehörighet går ut före den 30 september 2020. Enligt VR-Group Ab bör man även i fråga om övriga förare beakta att fortbildning inte kan ordnas för dem så länge undantagsförhållandena varar. Det rådande läget orsakar en ”utbildningsskuld” även i fall där förarens yrkeskompetens inte går ut under den aktuella perioden. När läget i sinom tid normaliseras bör utbildningar ordnas för ett betydligt större antal förare än vanligt när den utbildningsskuld som uppstått ska betas av.

Övriga ändringsförslag

Det gavs stöd för att meddelanden om tidtabeller för kollektivtrafik inte ska behöva lämnas lika lång tid på förhand som vanligt, att prov som förare inom järnvägstrafiken ska avlägga för kompletterande intyg ska kunna senareläggas och att ett erkänt klassificeringssällskap ska kunna bemyndigas att göra säkerhetskontroller av fartyg.

Ett sammandrag av yttrandena kan laddas ner i statsrådets Projektfönster (LVM019:00/2020).

Ålands yttrande

Ålands landskapsregering konstaterade i sitt utlåtande den 17 april 2020 att de temporära ändringar som enligt propositionen föreslås i körkortslagen och fordonslagen och en stor del av ändringsförslagen i lagen om transportservice inte berör Åland, eftersom landskapet har lagstiftningsbehörighet i fråga om dem. Enligt landskapslagen (2011/36) tillämpas fordonslagen på Åland, med undantag för dess 6 kap., som gäller periodiska besiktningar. I fråga om detta har landskapet lagstiftningsbehörighet. I övrigt gäller ändringarna rikets lagstiftningsbehörighet, och landskapsregeringen har ingenting att anmärka om dem. Landskapsregeringen konstaterar att det inte finns några hinder för att de föreslagna ändringarna träder i kraft.

Diskussionsmöte 16 april 2020

Kommunikationsministeriet ordnade ett diskussionsmöte över Skype den 16 april 2020. I mötet deltog utöver ministeriets representanter 40 organisationer och personer. Samma teman aktualiserades som i de skriftliga remissvaren.

Deltagarna tog särskilt upp de undantag som gäller fordonsbesiktningen. Flera deltagare ansåg dem onödiga och samtidigt skadliga för branschen. Om man ändå inför undantagen, krävde en del att de begränsas så att de endast gäller personer som hör till någon riskgrupp. Dessutom framfördes förslaget att propositionen kompletteras med en bestämmelse enligt vilken ett fordon vars sista besiktningssdag infaller mellan den 16 mars och den 16 juni 2020 ska besiktas senast den 31 augusti 2020 och besiktningen antecknas som utförd den sista dagen för periodisk besiktning enligt registret. Deltagarna var särskilt oroliga för att besiktningarna hopar sig under tiden strax innan den tillåtna besiktningstiden enligt undantagsbestämmelsen utgår och att denna hopning upprepas vid samma tid även under kommande år.

Andra teman som behandlades under diskussionsmötet var det undantag som gäller läkarintyg som krävs när en lastbils- eller bussförare ska förnya sin kör rätt, hinder för klassificeringssällskap att arbeta i slutna hamnar, genomgång av kompetensgivande fortbildning för lastbils- och bussförare genom webb- och distansundervisning samt tillämpning av undantag på personer som en järnvägläkare särskilt ålagt tätare läkarundersökningar än vanligt.

De som uttalade sig under diskussionsmötet hade också lämnat skriftliga yttranden i de frågor som de lyfte fram, varför de synpunkter och ställningstaganden som de framförde framgår tydligare i sammandraget av de skriftliga remissvaren.

Under diskussionsmötet gjordes också en ljudupptagning, och denna och det skriftliga material som presenterades kan laddas ner i statsrådets Projektfönster (LVM019:00/2020).

7 Specialmotivering

Körkortslagen

20 §. *Kontroll av förarens hälsotillstånd och prestationsförmåga.* Till paragrafen fogas enligt förslaget ett nytt temporärt 5 mom. Bestämmelsen ska tillämpas på utländska körkortsinnehavare som är varaktigt bosatta i Finland och deras skyldighet att lämna läkarutlåtande. Undantaget gäller personer vars skyldighet att lämna polisen läkarutlåtande har inträtt den 16 mars 2020 när beredskapslagen trädde i kraft, och det fortsätter till utgången av oktober 2020. Dessa personer ska lämna polisen ett läkarutlåtande senast fem månader efter att körkortet har förnyats. Detta flytande, innehavarspecifika sista inlämningsdatum för läkarutlåtandet förebygger att hälso- och sjukvården överbelastas när undantagsförhållandena upphör.

27 §. *Förnyelse av körkort.* Ett nytt temporärt 5 mom. ska enligt förslaget fogas till paragrafen. Genom den exceptionella möjlighet att lämna in läkarintyg senare som avses i momentet tryggas kör rätten för 70 år fyllda och äldre människor under den tid de inte har haft möjlighet att gå på läkarundersökning och förnya sitt körkort. Undantaget gäller person- och paketbilar samt andra lättare fordon. Ett likadant undantag införs också för förare till tyngre fordon, som måste förnya sitt körkort när de fyllt 45 år. På detta sätt kan man minska antalet läkarbesök medan undantagsförhållandena varar. Tidsplanen för läkarintyget skulle vara densamma som i 20 § ovan.

89 §. *Beviljande och förnyelse av trafiklärtillstånd.* Ett nytt temporärt 5 mom. ska enligt förslaget fogas till paragrafen. Det undantag som avses ges trafiklärare som har fyllt 45 år rätt att lämna det obligatoriska läkarutlåtandet senare när trafiklärtillståndet förnyas. Undantaget gäller bara dem som ska förnya sitt tillstånd, det vill säga yrkesutövare som redan arbetar i branschen. Tidsplanen för läkarintyget skulle vara densamma som i 20 § ovan. Det förnyade tillståndet träder i kraft när beslut om det har fattats.

112 §. *Övergångsbestämmelser om medicinska krav och läkarintyg.* Till paragrafen fogas enligt förslaget ett nytt temporärt 4 mom. I momentet föreskrivs det att läkarutlåtande med avvikelse från 3 mom. ska visas upp för polisen senast den 31 oktober 2020 om innehavaren av körkortet är skyldig att visa upp intyget den 16 mars 2020 eller därefter. Bestämmelsen gäller innehavare av körkort beviljat före den 19 januari 2013 som har giltig kör rätt för lastbil eller buss i Finland fram till 70 års ålder. Tidsplanen för läkarintyget skulle vara densamma som i 20 § ovan.

Fartygsregisterlagen

20 a §. *Registreringsansökan under undantagsförhållanden.* Till lagen fogas en temporär 20 a §. Paragrafen innehåller en bestämmelse som gör det möjligt att temporärt avvika från kravet om att förete en åtkomsthandling i original eller avskrift som har bestyrkts av notarius publicus. Under angiven period ska det vara tillåtet att förete en kopia av handlingen som bevis på förvärvets laglighet. Det ska vara möjligt att lämna kopian elektroniskt till exempel som e-postbilaga. Kopian ska fortfarande kunna lämnas även per post eller företes hos myndigheten.

Eftersom den föreslagna bestämmelsen enligt förslaget ska vara i kraft under en bestämd tid, upphör möjligheten att lämna en kopia i stället för originaldokumentet när giltighetstiden för bestämmelsen löper ut. Den ursprungliga åtkomsthandlingen ska då visas upp för myndigheten personligen eller också skickas per post.

Bestämmelsen avses underlätta medborgarnas och företagens verksamhet under rådande undantagsförhållanden. Ändringen minskar aktörernas administrativa börda och säkerställer att varutransporterna i sjötrafiken fortsätter. Bestämmelsen gäller den situation där kunden och tjänstemannen ska mötas fysiskt för att tjänstemannen ska kunna kontrollera originalhandlingen. Syftet med ändringen är att bidra till att människorna undviker närkontakt med andra människor.

Den föreslagna ändringen är avsedd som en lösning på de problem med att lämna in originalhandlingar och iaktta föreskrifter och tidsgränser som undantagsförhållandena medför. Att lämna in handlingen kan vara nödvändigt, om registreringen ska ske en viss dag och man önskar hålla fartyget i trafik utan avbrott. Den sökande ska enligt förslaget inte kunna åläggas att förete åtkomsthandlingen i original, om den sökande inte på grund av de föreskrivna begränsningarna åtgärderna eller exempelvis karantän inte kan uppsöka myndigheten för att göra det. Därför är det viktigt att möjliggöra ett undantagsförfarande som tryggar oavbruten fartygstrafik och kontinuerliga varutransporter. Utan ändringen skulle aktörerna inom handelssjöfarten bli pålagda en onödig administrativ börda, och fortsatta fartygstransporter skulle kunna äventyras om fartygen inte kan registreras på grund av begränsningarna. Förslaget innebär också att myndigheten inte behöver besöka fartyget för att kontrollera handlingen.

Under den tid ändringen är i kraft inverkar den också på 27 § i fartygsregisterlagen. För att förhindra att ansökan avslås ska det enligt förslaget räcka att en kopia av åtkomsthandlingen företes.

Den föreslagna ändringen är temporär och avses gälla till och med den 31 oktober 2020.

Sjöfart hör till EU:s och medlemsstaternas delade lagstiftningsbefogenhet. Den föreslagna rätten att föra register är en nationell uppgift, och det finns ingen unionslagstiftning om saken. Internationella sjöfartsorganisationen IMO har i sina cirkulär uppmanat staterna att välja ett pragmatiskt förhållningssätt när de skrider till undantagsåtgärder.

Lagen om sjöfartsskydd på vissa fartyg och i hamnar som betjänar dem och om tillsyn över skyddet

4 a §. *Säkerhetskontroller som utförs av klassificeringssällskap.* Till lagen fogas en ny temporär 4 a §. I 1 mom. föreskrivs det om Transport- och kommunikationsverkets rätt att bemyndiga ett klassificeringssällskap som det godkänt att utföra sådan säkerhetskontroll av fartyg som avses i förordningen om sjöfartsskydd och att utfärda ett internationellt sjöfartsskyddscertifikat för fartyget. Enligt 4 § i gällande lag är det bara Transport- och kommunikationsverket som får utföra kontrollen och utfärda certifikatet. I momentet anges en definition av erkänt klassificeringssällskap med hjälp av en hänvisning till definitionen i 2 § i lagen om fartygs tekniska säkerhet och

säker drift av fartyg (1686/2009). I 2 mom. föreskrivs det om straffrättsligt tjänsteansvar och skadeståndsansvar som gäller anställda hos klassificeringssällskap.

Paragrafen är temporär, och den avses gälla till och med den 31 december 2020.

Europeiska unionens lagstiftning (förordningen om sjöfartsskydd) gör det möjligt att överföra uppgiften på ett klassificeringssällskap. Det föreslagna undantaget är således förenligt med unionslagstiftningen.

Lagen om fartygspersonal och säkerhetsorganisation för fartyg

13 §. *Avsteg från den i bemanningscertifikatet bestämda behörigheten.* Enligt förslaget ska det till paragrafen fogas ett nytt 4 mom. där det föreskrivs om Transport- och kommunikationsverkets rätt att mellan den 16 mars 2020 och den 31 oktober 2020 bevilja dispens även från certifikat över specialbehörighet som avses i 98 § i lagen om transportservice (320/2017). I bestämmelsen ska det förutsättas att tvingande skäl föreligger och att dispensen inte medför fara för människoliv, egendom eller miljön. Dessutom föreskrivs att den längsta möjliga giltighetstiden för dispensen är sex månader. Huruvida dispens kan beviljas ska prövas från fall till fall med beaktande av om personen delvis uppfyller kraven för att bevilja certifikatet i fråga och om det på fartyget finns andra anställda som har certifikatet.

Undantagen ska på sin höjd gälla fram till den 30 april 2021, och deras giltighetstid är harmoniserad med giltighetstiderna för de undantag under undantagsförhållanden som anges i 21 a § i lotsningslagen (940/2003) och 109 a § i lagen om transportservice (320/2017).

Den föreslagna giltighetstiden för undantagen behövs med hänsyn till sjöfartens internationella karaktär. Fungerande sjötrafik är starkt bunden av andra staters tidtabeller för att lätta på restriktionerna, och än så länge är det inte känt hur de genomförs. Finländska sjömän arbetar också på utländska fartyg, och därför har internationella åtgärder betydelse för bland annat frågor som rör byte av besättning.

Till skillnad från gällande 13 § 1 mom. ska det i det föreslagna 4 mom. inte krävas hörande av vederbörande riksomfattande arbetsmarknadsorganisation inom sjöfarten innan dispens beviljas. Hörandet kan medföra onödiga fördröjningar som kan försvåra sjötrafiken under rådande undantagsförhållanden.

Lagen om transportservice

26 §. *Giltighet för och förnyande av körtillstånd för taxiförare.* Till paragrafen fogas enligt förslaget ett nytt temporärt 3 mom. som är i kraft till den 31 oktober 2020. Om giltighetstiden för en taxiförares körtillstånd löper ut mellan den 16 mars 2020 och den 31 oktober 2020 ska tillståndet kunna förnyas trots att den sökande inte har lämnat ett läkarutlåtande som avses i 25 § 2 mom. 2 punkten i lagen. Den sökande ska likväl lämna det behövliga läkarutlåtandet inom sex månader från förnyandet av körtillståndet. Tillståndshavaren ska således senare bevisa att hans eller hennes hälsotillstånd uppfyller kraven för körtillstånd. De gällande bestämmelserna om körtillstånd för taxiförare, förutsättningarna för erhållande av körtillstånd och förnyande av körtillståndet är nationella lagstiftning och baserar sig inte på unionslagstiftning.

28 a §. *Förlängning av giltighetstiden för lastbils- och bussförarens yrkeskompetens.* Till lagen fogas en ny temporär 28 a § som ska vara i kraft till den 31 oktober 2020. Om giltighetstiden för den yrkeskompetens för lastbils- och bussförare som avses i 27 § 1 mom. skulle ha löpt ut

den 16 mars 2020 eller därefter, men före den 31 oktober 2020, ska yrkeskompetensen enligt paragrafen fortsätta att gälla till och med den 31 oktober 2020 utan att föraren förutsätts genomgå i 34 § avsedd fortbildning. Yrkeskompetensen fortsätter att gälla automatiskt. Utöver yrkeskompetensen ska lastbils- och bussförare ha lämplig kör rätt enligt fordon eller fordonskombination. Genom förlängningen av giltighetstiden för lastbils- och bussförarens yrkeskompetens tryggas tillgången på förare och möjligheterna att under koronavirusepidemin fortsätta de transporter som är väsentliga med tanke på samhällets basfunktioner, såsom avfalls- och posttransporterna och varutransporter som är av kritisk betydelse. Efter den fortbildning som krävs 34 § i lagen om transportservice kan yrkeskompetensen förnyas för fem år i enlighet med lagen.

Giltighetstiden för lastbils- och bussförarens yrkeskompetens baserar sig på unionslagstiftning. Enligt artikel 8.2 och 8.3 i direktivet om yrkeskompetens i vägtrafik ska föraren genomgå en fortbildning vart femte år, före utgången av giltighetstiden för yrkeskompetensbeviset om fortbildning. Med anledning av epidemin av den smittsamma sjukdomen covid-19 har kommissionen uppmanat medlemsstaterna att genomföra de nationella arrangemang som behövs för att tillstånd, bevis och intyg ska hållas giltiga. Enligt kommissionen kan de temporära arrangemangen för tillstånd, bevis och intyg omfatta exempelvis tre månader. I den föreslagna temporära förlängningen av yrkeskompetens i vägtrafik har hänsyn tagits till kommissionens ståndpunkt och till det osäkra epidemiläget. Den finns inga kända alternativa sätt att temporärt förlänga giltighetstiden för lastbils- och bussförarens yrkeskompetens.

74 §. Läkarundersökningar av förare inom järnvägstrafiken. Det föreslås att ett nytt temporärt 6 mom. fogas till paragrafen. Om en förare inom järnvägstrafiken mellan den 16 mars och den 31 oktober 2020 ska lämna i 71 § avsett förarbevis och ett läkarintyg som krävs för att hålla förarbeviset i kraft, ska föraren enligt förslaget kunna lämna in läkarintyget inom sex månader från den dag då föraren enligt föregående periodiska undersökning senast borde ha genomgått läkarundersökning. Under koronavirusepidemin kan förarens hälsotillstånd inte nödvändigtvis kontrolleras enligt den tidsplan som hade gällt under normala förhållanden. Det föreslagna nya momentet medger den flexibilitet i läkarkontrollerna som behövs under undantagsförhållanden och ser till att de förarbevis för förare inom järnvägstrafiken som avses i 71 § förblir i kraft sex månader efter den dag giltighetstiden normalt skulle ha löpt ut. Föraren ska lämna Transport- och kommunikationsverket läkarintyget innan denna extra tid löper ut. Bestämmelsen i momentet ska dock inte tillämpas på en person som järnvägläkaren särskilt har ålagt att genomgå läkarundersökningar oftare än grundregeln kräver. Paragrafen hör till unionens befogenhet.

78 §. Det kompletterande intygets giltighet och ikrafthållande av det. Det föreslås att ett nytt temporärt 3 mom. fogas till paragrafen. Om en förare borde avlägga de prov som krävs för kompletterande intyg under tiden från den 16 mars till den 31 oktober 2020, får föraren enligt momentet avlägga provet inom sex månader från den dag då föraren borde ha avlagt provet på basis av den behörighet som järnvägsoperatören gett i samband med det föregående provet. Proven gäller tillräcklig kunskap om den rullande materiel som ska framföras och om bannätet samt språkkunskap, och kunskapen ska visas för järnvägsoperatören som fungerar som bedömare. På motsvarande sätt som i fråga om den ändring i 74 § som beskrivits ovan ska också denna ändring ge flexibilitet under rådande undantagsförhållanden när det gäller att hålla i kraft obligatoriska kompletterande intyg för förare.

Paragrafen hör till EU:s befogenhet. I fråga om såväl 74 § som denna 78 § har kommissionen betonat att det under undantagsförhållanden är viktigt att trygga smidiga transporter på järnväg.

Kommissionen har därför uppmuntrat medlemsstaterna att genomföra de nationella arrangemang som behövs för att hålla tillstånd, bevis och intyg giltiga. Dessutom är det meningen att EU:s transportministerråd ska samlas till ett extra möte den 29 april 2020. Temat för mötet är tryggad giltighet under undantagsförhållanden för tillstånd och certifikat inom alla färdslätt. Kommissionen lägger eventuellt fram ett separat förslag till förordning om detta.

109 a §. Förlängning av giltighetstiden för behörighetsbrev och certifikat över specialbehörighet för fartygspersonal. Till lagen fogas en ny temporär 109 a §. I paragrafen föreskrivs det om att på grund av undantagsförhållanden förlänga giltighetstiden för de behörighetsbrev och certifikat över specialbehörighet som avses i 109 § och vars giltighetstid löper ut mellan den 16 mars 2020 och den 31 oktober 2020. Giltighetstiden ska anses automatiskt förlängd med sex månader från den sista giltighetsdagen för behörighetsbrevet eller certifikatet över specialbehörighet. Förlängning av giltighetstiden behöver alltså inte sökas särskilt, och den gäller på sin höjd till den 30 april 2021. Giltighetstiderna för de avvikelser som föreslås i paragrafen är harmoniserade med giltighetstiderna i de föreslagna temporära ändringarna i lotsningslagen (940/2003).

Den föreslagna giltighetstiden för undantagen behövs med hänsyn till sjöfartens internationella karaktär. Fungerande sjötrafik är starkt bunden av andra staters tidtabeller för att lätta på restriktionerna, och än så länge är det inte känt hur de genomförs. Finländska sjömän arbetar också på utländska fartyg, och därför har internationella åtgärder betydelse för bland annat frågor som rör byte av besättning. Motsvarande åtgärder har genomförts på bred front i andra stater. Exempelvis Sverige, Norge och Tyskland har gått in för en sex månaders förlängning.

179 §. Transport- och kommunikationsverkets uppföljnings- och samordningsuppgifter. Enligt förslaget fogas ett nytt 5 mom. till paragrafen. Momentet ska gälla till den 31 oktober 2020. Mellan den 16 mars och den 31 oktober 2020 ska den som tillhandahåller transporttjänster inom persontrafiken och som planerar att inleda, upphöra med eller väsentligt ändra en tjänst som tillhandahålls regelbundet enligt momentet meddela Transport- och kommunikationsverket om detta senast fem dagar innan planen genomförs – i stället för 60 dagar innan som är kravet i gällande lag – till den del uppgifterna inte är tillgängliga med hjälp av ett öppet gränssnitt. Med väsentliga ändringar avses ändringar till exempel i planerade tidtabeller, rutter eller hållplatser. När underrättelsen inte behöver ges lika lång tid på förhand som vanligt blir det möjligt att inleda, avsluta och göra väsentliga ändringar i tjänsterna snabbare under coronaepidemin. Den gällande bestämmelsen är nationell lagstiftning och baserar sig inte på unionslagstiftning.

Lotsningslagen

21 a §. Bestämmelser som gäller undantagsförhållanden. Till lagen fogas en ny temporär 21 a §. I 1 mom. föreskrivs det om undantag från kraven om provlotsning. Genom momentet möjliggörs avvikelse från det krav på provlotsning som avses i 12 § 1 mom. 5 punkten och 14 § 3 mom. 3 punkten i lagen mellan den 16 mars och den 31 oktober 2020 vid beviljande av nya styrsedlar för lotsar eller nya linjelotsbrev. Dessutom föreskrivs det om giltighetstiden för styrsedlar för lotsar och linjelotsbrev som beviljas utan provlotsning. Sådana styrsedlar och linjelotsbrev är giltiga i sex månader, dock på sin höjd till den 30 april 2021.

I 2 mom. föreskrivs det om förlängning av giltighetstiden för de styrsedlar för lotsar som avses i 12 § 2 mom., linjelotsbrev som avses i 14 § 5 mom. och dispenser som beviljats med stöd av 16 § 5 mom. vilkas giltighetstid löper ut mellan den 16 mars och den 31 oktober 2020. Styrsedlarnas, linjelotsbrevens och dispensernas giltighetstid ska anses förlängd med sex månader från

den sista giltighetsdagen för de ursprungliga styrsedlarna, linjelotsbrevens eller dispenserna automatiskt utan särskild ansökan.

Undantagen ska på sin höjd gälla fram till den 30 april 2021, och deras giltighetstid är harmoniserad med giltighetstiden för undantag rörande de kompetensbrev och certifikat över specialbehörighet som avses i 109 § i lagen om transportservice (320/2017).

Trots att lotslagen är rent nationell lagstiftning och inte utgår från någon internationell reglering eller från unionslagstiftning har lotsningsverksamheten starka kopplingar till andra staters åtgärder inom sjöfarten. Giltighetstiden för de föreslagna undantagen behövs för att säkerställa att lotsarna kan agera i sitt arbete.

8 Ikraftträdande

Med anledning av undantagsförhållandena och det rådande läget har många myndigheter, intresseorganisationer och företag inom transportområdet kontaktat kommunikationsministeriet och fäst uppmärksamhet vid de betydande utmaningar som iakttagandet av tidsfristerna i lagstiftningen och vissa andra krav på verksamheten medför samt vid behovet att bevilja undantag. I det rådande läget har ministeriet ansett det vara motiverat med flexibilitet i fråga om kraven på aktörerna när detta beror på det rådande läget, är temporärt, riktar sig jämnt till alla aktörer och inte väsentligt äventyrar trafiksäkerheten.

I denna proposition har regeringen samlat de behov av att på grund av undantagsförhållandena avvika från gällande lagstiftning inom kommunikationsministeriets förvaltningsområde som kräver en lagändring. I bakgrunden finns ett behov av att underlätta medborgarnas och företagens verksamhet och trygga kontinuiteten för transporter under epidemin av den smittsamma sjukdomen covid-19 och under begränsningarna i rörelsefriheten i samband med undantagstillståndet.

Det är fråga om temporära lagar som avses träda i kraft så snart som möjligt efter att de har antagits av riksdagen.

Ändringarna i *körkortslagen* föreslås gälla till och med den 31 oktober 2020. Avsikten med ändringarna i körkortslagen är framför allt att skydda riskgrupperna och göra det möjligt att i efterhand lämna in det läkarutlåtande som behövs för att förnya körkortet, dock senast inom fem månader från det datum då körkortet förnyats, om körkortet ska förnyas senast den 31 oktober 2020. Tidsfristen på högst fem månader förebygger belastningen av hälso- och sjukvården också efter epidemin. När det gäller yrkesförare är strävan att trygga kontinuiteten för transporter genom att göra det möjligt att lämna in läkarutlåtanden senare. Enligt Statsrådets rekommendation bör i synnerhet de som fyllt 70 år minimera närkontakt eftersom åldern är en betydande riskfaktor. Hälso- och sjukvården belastas av coronavirusepidemin, och icke-brådskande besökstider flyttas till en senare tidpunkt. För tillfället är det mycket svårt att få tid för hälsokontroll av körförmågan. Det skulle vara lättare att få tider på den privata sidan, men det är vanligen betydligt dyrare och tjänster erbjuds inte på ett heltäckande sätt överallt i Finland. En stor mängd personer som behöver läkarutlåtande utgör också en risk för belastning av hälso- och sjukvårdssektorn. I körkortslagen föreslås en flexibel ändring så att läkarintyget för förnyande av körkortet eller tillståndet ska lämnas in senast inom fem månader från det att körkortet förnyats eller tillståndet upphört att gälla. Eftersom det är fråga om äldre förare eller idkare av tung trafik,

anses en högst fem månaders flexibilitet i inlämnandet av läkarintyget inte äventyra trafiksäkerheten beträffande bedömning av hälsotillståndet. För tillfället är trafikvolymen på vägarna ungefär 80 procent av den normala volymen.

En tilläggstid på högst fem månader för inlämnande av läkarintyg medför att medborgarnas besök hos hälso- och sjukvården fördelas jämnare över en längre period. Det här säkerställer att hälso- och sjukvården inte belastas, och det blir lättare att få tid till hälsokontroll av körförmågan. Den flexibla inlämningstiden för läkarutlåtanden orsakar därmed inte heller någon stor rusning för myndigheternas behandling av utlåtandena hos polisen. En tillräckligt lång tid gör det möjligt att skicka brev till kunderna om inlämnande av läkarutlåtanden. Dessa automatiska brev skickas ungefär tre månader före den utsatta inlämningsdagen.

För tillfället behöver till exempel innehavare av körkort i grupp 1 (mopedbil, moped, traktor, motorcykel, personbil) lämna in läkarutlåtanden första gången vid förnyelse av körkort först när de fyller 75 år. I relation till detta är en eventuell fem månaders fördröjning för inlämnandet av läkarutlåtande inte särskilt betydande.

Det läkarutlåtande som krävs i samband med förnyelse av körkort och trafiklärtillstånd är en administrativ åtgärd, det vill säga åtgärden baserar sig inte på misstanke om att förarens hälsa försämrats. Övervakningen av förarens hälsa kvarstår i övrigt oförändrad, det vill säga läkarna är också under undantagstillståndet skyldiga att meddela polisen, om förarens hälsa anses ha försämrats betydligt.

Ändringen i *fartygsregisterlagen*, som föreslås gälla till och med den 31 oktober 2020, minskar aktörernas administrativa börda och säkerställer fortsatta godstransporter inom sjötrafiken.

Undantaget i *lagen om sjöfartsskydd på vissa fartyg och i hamnar som betjänar dem och om tillsyn över skyddet* föreslås gälla till och med den 31 december 2020. I den rådande coronakrisen har Finland och många andra stater begränsat resandet. På grund av begränsningarna av resandet och rörelsefriheten är det svårt för Transport- och kommunikationsverkets tjänstemän att resa till de fartyg som ska granskas i utlandet. Flygtrafiken har i hög grad körts ner, men också begränsningarna av resandet inom landet och begränsningarna i hamnfunktionerna förhindrar den konkreta verksamheten. Vid beredningen har sex månader setts som en sannolik bedömning av hur länge begränsningarna i resandet åtminstone förhindrar eller allvarligt försvårar möjligheterna att utföra granskningarna i enlighet med gällande bestämmelser. Avsikten är att lagändringen ska underlätta situationen och bemyndiga Transport- och kommunikationsverket att temporärt överföra kontrolluppgiften och utfärdandet av internationella sjöfartsskyddscertifikat på erkända klassificeringssällskap som har representationer i olika delar av världen. Genom giltighetstiden förbereds också en situation där regionala epidemier eventuellt fortsätter efter att epidemin redan är över i Finland. Det är möjligt att begränsningarna av resandet fortsätter att gälla under en lång tid i olika delar av världen. Finländska fartyg är i trafik överallt. Dessutom måste undantaget vara tillräckligt långvarigt för att rederierna ska kunna planera framtida säkerhetskontroller av sina fartyg. Säkerhetskontrollerna bör planeras och bokas i tid. Rederierna måste därför kunna veta om säkerhetskontrollen utförs av ett klassificeringssällskap eller av Transport- och kommunikationsverket. En giltighetstid till årsskiftet gör det möjligt för rederierna och klassificeringssällskapen att planera sin verksamhet i god tid.

De ändringar som föreslås i *lagen om transportservice* beträffande temporärt förnyande av körtillstånd för taxiförare utan hälsoundersökning avses gälla tidsperioden den 16 mars till den 31 oktober 2020. En sökande av ett läkarutlåtande som ska lämnas in under denna tid ska enligt förslaget få lämna in det med sex månaders fördröjning. Under beredningen av propositionen har det bedömts att hälso- och sjukvården kommer att belastas av covid-19-epidemin i

åtminstone ungefär ett halvår. Undantag från den normala lagstiftningen för en längre tid än ett halvår kan dock åtminstone inte i detta skede anses vara motiverat, utan ärendet måste vid behov omprövas när det finns mer information om hur coronaepidemin framskrider och om dess konsekvenser.

I lagen om transportservice föreslås en bestämmelse om *förlängning av giltighetstiden för lastbils- och bussförarens yrkeskompetens* till och med 31 oktober 2020, om giltighetstiden löper ut under tidsperioden den 16 mars till den 31 oktober 2020. På grund av det osäkra coronaepidemiläget bör den föreslagna giltighetstiden vara tillräckligt lång för att kontinuiteten för transporter som är viktiga för de grundläggande samhällsfunktionerna och tillgången på förare ska kunna tryggas under coronaepidemin. Enligt nuvarande uppgifter förutspås coronapidemin fortsätta långt in på hösten. På grund av coronaepidemin kan utbudet av fortbildning för förare inom tung trafik variera, och det finns en risk för att tillgången på förare försämras till följd av att antalet insjuknade ökar. En sämre tillgång på förare kommer att direkt påverka kontinuiteten för transporter som är viktiga för de grundläggande samhällsfunktionerna, såsom avfalls- och posttransporter samt kritiska godstransporter. Den föreslagna giltighetstiden är nödvändig för att trygga Finlands försörjningsberedskap, och i förslaget har hänsyn tagits till Europeiska kommissionens ståndpunkt enligt vilken olika nationella arrangemang kan genomföras för att hålla olika tillstånd, bevis och intyg giltiga. Arrangemangen kan enligt kommissionen omfatta exempelvis tre månader. Med anledning av det ständigt föränderliga coronaepidemiläget, Europeiska kommissionens ståndpunkter och trafiksäkerheten kan det dock åtminstone inte i detta skede anses vara motiverat med en längre giltighetstid. Det kan inte antas att normalläget kommer att återställas omedelbart när begränsningarna i fråga om minimering av personkontakter och begränsningarna i fråga om resande avvecklas.

Beträffande *lokförare* baserar sig de nationella bestämmelserna på EU-direktiv. Hittills har Europeiska kommissionen gett en rekommendation om undantag som omfattar tre månader. I ljuset av internationella erfarenheter av pandemin har det vid beredningen ansetts vara motiverat att föreslå en tidsfrist på sex månader med beaktande av att det inte kan antas att normalläget kommer att återställas omedelbart när så här pass stora begränsningar i fråga om minimering av personkontakter och begränsningar i fråga om resande avvecklas. Tidsfristen tre månader enligt kommissionens rekommendation löper ut under semesterperioden, vilket för sin del bidrar till att bromsa upp en återgång till normala förhållanden och talar för att ett längre undantag beviljas. Järnvägstransporter har en alldeles central roll för transport av fraktgoods, och med tanke på samhället och försörjningsberedskapen är det viktigt att en tillräcklig lokförarkapacitet är tryggad. Eftersom förslaget om undantag i fråga om läkarundersökningar handlar om kontroll av förarens hälsotillstånd anses det vara omöjligt att utsträcka flexibiliteten längre än enligt förslaget för att inte risken för till exempel farliga situationer ska bli för stor. Undantaget gäller uppskattningsvis några tiotals till ungefär hundra lokförare och bidrar till att säkerställa att det i ett eventuellt förvärrat epidemiläge finns tillräckligt många lokförare att tillgå i synnerhet för viktiga transporter inom försörjningsberedskapen.

De temporära ändringarna av tiden för att meddela uppgifter om *tidtabeller och linjer för kollektivtrafiken* föreslås gälla till och med den 31 oktober 2020. Enligt nuvarande uppgifter förutspås coronapidemin fortsätta långt in på hösten. Den föreslagna ändringen innebär att tillhandahållarna av transporttjänster kan anpassa sin verksamhet under coronaepidemin snabbare än för närvarande. Anpassning av verksamheten kan innebära till exempel att tidtabeller och linjer reduceras eller återställs när coronaepidemiläget tillåter det. Giltighetstiden är nödvändig för att möjliggöra snabbare ändringar än för närvarande när det gäller transporttjänster inom persontrafiken och för att minimera de ekonomiska skadorna för dem som tillhandahåller transporttjänster inom persontrafiken under det osäkra coronaepidemiläget. Om giltighetstiden för den föreslagna ändringen var kortare, skulle den som tillhandahåller tjänster inom persontrafiken

vara tvungen att, trots coronaepidemiläget, 60 dagar innan en plan genomförs meddela Transport- och kommunikationsverket om eventuella tjänster som inleds, upphör eller ändras väsentligt. Eftersom det är omöjligt att förutse hur coronaepidemiläget faktiskt utvecklas kan det åtminstone inte i detta skede anses vara motiverat att förlänga giltighetstiden från det som föreslås.

På grund av behoven att förlänga behörigheterna inom sjöfarten föreslås ändringarna i *lagen om fartygspersonal och säkerhetsorganisation för fartyg* och i *lotsningslagen* gälla högst till och med den 30 april 2021. Största delen av ändringarna i *lagen om transportservice* föreslås gälla till och med den 31 oktober 2020, men eftersom de ändringar som gäller behörigheterna inom sjöfarten har harmoniserats med de ändringar i *lagen om fartygspersonal* och *lotsningslagen* som nämns ovan föreslås *lagen* gälla till och med den 30 april 2021.

Internationella sjöfartsorganisationen IMO har också under normala förhållanden i typiska fall godkänt förlängningar för till exempel läkarutlåtanden. Dessa förlängningar har i allmänhet omfattat tre månader. Under rådande undantagsförhållanden behövs en längre giltighetstid än denna för att en smidig sjötrafik ska kunna garanteras. En fungerande sjötrafik är starkt bunden av andra staters tidtabeller för att lätta på restriktionerna, och än så länge är det inte känt hur de kommer att genomföras. Många andra länder har infört en förlängning på sex månader (bland andra Sverige, Norge och Tyskland), vilket i ljuset av de tillgängliga uppgifterna om pandemin kan anses vara motiverat. En kortare förlängningstid skulle med stor sannolikhet leda till att det behövs en andra förlängningstid, och övervägandet av det alternativet skulle infalla på sommaren.

Finländska sjömän arbetar på både finländska fartyg och utländska fartyg i olika delar av världen. Under rådande undantagsförhållanden är både det inhemska och det internationella transportsystemet utsatt för allvarliga störningar. Exempelvis flygtrafiken, som också används för besättningsbyten inom fartygstrafiken, har i det närmaste stannat upp. Det här försvårar i betydande grad besättningsbyten på fartygen och besättningens möjligheter att återvända till hemlandet. Finländska fartyg är i trafik i till exempel Karibien, och besättningsbyten sker via Förenta staterna. För närvarande har flygen till Förenta staterna ställts in. Det bör också noteras att det finns hundratals finländska sjömän runtom i världen som arbetar på fartyg som för olika staters flagg, och begränsningarna i rörelsefriheten hindrar effektivt också sådana motiverade förflyttningar.

Om besättningsbyten inte kan genomföras, kan behörigheterna löpa ut under vistelsen på fartyget och besättningen kan då inte avlägsna sig från fartyget för att förnya behörigheten. Också möjligheterna att röra sig inom Finland har försvårats under undantagsförhållandena. De kurser som krävs för förnyande av behörigheterna kan inte genomföras, eftersom det på grund av begränsningarna inte ordnas några kurser.

Lotsningsbrev innehas av både finländare och utlänningar bosatta utomlands. I synnerhet den sistnämnda gruppen kan i praktiken inte ta i land för att avlägga behövliga examina vid en finländsk läroanstalt. Mottagandet av lotsningsexamina vid finländska läroanstalter är mycket begränsat för närvarande och har delvis avbrutits. Det innebär att även finländare har stora svårigheter att komma åt att avlägga examen för att förnya sin lotsningsbehörighet. Även om begränsningarna av utbildningsverksamheten lindras jämfört med nuläget, är verksamheten vid läroanstalterna mycket liten på sommaren, och därför har det vid beredningen bedömts att ett normalläge kan nås tidigast inom ett halvår.

Rederierna och fartygen tillämpar för närvarande praxis som går ut på att man i syfte att förhindra virusspridning, i så hög grad som möjligt försöker förhindra att fartygspersonalen har

kontakt med utomstående. Vid provlotsning stiger en ur fartygets perspektiv utomstående person ombord, det vill säga förutom lotsen också den som provlotsningen görs för och i vissa fall också en lotslärling. På grund av begränsningarna godkänns detta inte för närvarande på fartygen, och det går inte att genomföra den provlotsning som under normala förhållanden förutsätts för beviljande av lotsningsbrev. För att sjöfartens ska kunna tryggas är det nödvändigt att det i Finland finns tillräckligt många innehavare av giltiga lotsningsbrev.

Om coronakrisen fortgår en längre tid, avser regeringen att under hösten 2020 förelägga riksdagen en eventuell proposition med förslag till fortsatt förlängning av tidsfristerna.

Det är meningen att *EU:s transportministerråd* samlas till ett *extra möte* den 29 april 2020. Temat för mötet är tryggad giltighet under undantagsförhållanden för tillstånd och certifikat för alla färdstätt. Kommissionen lägger eventuellt fram ett separat förslag till förordning om detta. Den eventuella EU-förordningen påverkar dock inte de författningar i denna proposition som baserar sig på nationell lagstiftning.

9 Verkställighet och uppföljning

För verkställigheten av de föreslagna lagändringarna svarar Transport- och kommunikationsverket som för register över körätter, behörigheter och förarbevis och sörjer för att åtkomsthandlingarna har lämnats i original eller bestyrkt kopia och kontrollerats eller lämnas och kontrolleras i efterhand inom utsatt tid.

Hur väl de föreslagna ändringarna verkställs och hur de utfaller kontrolleras regelbundet. Transport- och kommunikationsverket lämnar kommunikationsministeriet uppföljningsrapporter. Dessutom utför verket en övergripande utredning om frågan sex månader efter att undantagsförhållandena har upphört. Resultaten utvärderas och vid behov görs också ändringar av bestående året i gällande lagstiftning.

10 Förhållande till andra propositioner

Regeringen har förelagt riksdagen en proposition (RP 17/2020 rd) som innehåller förslag till ändring av den nya vägtrafiklagen samt övriga lagändringar gällande vägtrafiken som har samband med den. Ärendet behandlas som bäst av kommunikationsutskottet.

I april 2020 har regeringen förelagt riksdagen en proposition som bereds av kommunikationsministeriet om lagar som genomför ändringar i yrkeskompetensdirektivet och körkortsdirektivet (Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/645 om ändring av direktiv 2003/59/EG om grundläggande kompetens och fortbildning för förare av vissa vägfordon för gods- eller persontransport och direktiv 2006/126/EG om körkort). De lagändringar som sammanhänger med genomförandet av direktivet görs i lagen om transportservice och körkortslagen. En del av de bestämmelser som sammanhänger med genomförandet utfärdas genom ändringar i statsrådets förordning om yrkeskompetens för lastbils- och bussförare (434/2018). Propositionen innehåller ändringar bland annat i fråga om de krav som gäller användningen av informations- och kommunikationsteknik i undervisningen, och den begränsar webbandervisningens omfattning i fortbildningen. Tidigare har det i Finland till och med varit möjligt att genomgå hela fortbild-

ningen på webben. På grund av de begränsningar som genomförandet av direktivet medför kommer det dock inte längre att vara möjligt att genomgå utbildningen helt och hållet i form av webbundervisning.

Avsikten är att EU:s transportministerråd ska hålla ett extra möte den 29 april 2020 i form av en videokonferens. Temat är de åtgärder som covid-19-pandemin kräver inom trafiksektorn. Ett ärende gäller behörighets- och tillståndskrav beträffande alla färdstätt, och det är möjligt att kommissionen kommer att förelägga Europaparlamentet och rådet ett förslag till förordning om undantagsarrangemang för dessa. Om en sådan EU-förordning bli aktuell, överlämnar statsrådet en skrivelse om den till riksdagen, och i det sammanhanget bedöms naturligtvis förordningens förhållande till denna proposition. Nationell lagstiftning krävs för i synnerhet körkort, taxistillstånd och lotsningskrav.

11 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

I förslaget är det fråga om lagstiftning som behövs på grund av de undantagsförhållanden som utlysts med anledning av den covid-19-epidemi som orsakas av coronaviruset. Denna lagstiftning baserar sig inte på beredskapslagen eller 23 § i grundlagen. I propositionen föreslås temporära undantag rörande sådana bestämmelser som är centrala med hänsyn till samhällets funktion men är särskilt svåra eller rent av omöjliga att iakttas under rådande undantagsförhållanden. Om man valde att inte tillåta avvikelser från nuvarande lagstiftning under undantagsförhållandena, skulle den samhällseliga kris som koronavirus epidemin orsakar kunna fördjupas ytterligare när till exempel personer som arbetar i vissa kritiska branscher (såsom godstrafiken) förlorar sin behörighet och möjlighet att fortsätta arbeta. Den föreslagna regleringen har således vägande samhällseliga skäl.

Grundlagsutskottet har ansett upprätthållandet av funktionsförmågan hos hälso- och sjukvårdssystemet under en pandemi vara en sådan synnerligen vägande grund som berättigar exceptionellt långtgående myndighetsåtgärder som också ingriper i människors grundläggande fri- och rättigheter (GrUB 2/2020). De ändringar som nu föreslås gäller andra sektorer än hälso- och sjukvården, men deras konsekvenser för dem som är föremål för regleringen är att rättigheterna för dem snarare utökas än begränsas. Om gods- och persontrafiken försvårades skulle det dessutom kunna påverka även hälso- och sjukvårdens funktionsförmåga.

Propositionen har inte bedömts få konsekvenser som försämrar säkerheten i trafiken eller i samhället i övrigt och i betydande grad begränsar rätten till liv och personlig trygghet som fastställts i 7 § i grundlagen och i artikel 2 i Europakonventionen. Dessutom är de föreslagna ändringarna i kraft under en bestämd tid, eftersom regleringen är knuten till undantagsförhållandena.

Grundlagsutskottet har i sin bedömning av proportionaliteten hos förordningen om ibruktagning fäst vikt vid att förordningens relativt korta giltighetstid begränsar tillämpningen av befogenheterna (GrUB 2/2020). Giltighetstiden för de föreslagna bestämmelserna kommer inte att sammanfalla helt med den tid undantagsförhållandena varar, eftersom följderna av undantagsförhållandena i många fall kommer att fortgå även efter det att undantagsförhållandena har upphört. Likväl begränsas giltighetstiden för de föreslagna bestämmelserna till vad som är absolut nödvändigt för att de skadliga sekundära effekter som undantagsförhållandena orsakar ska kunna lindras.

Det finns skäl att granska och bedöma hur de föreslagna ändringarna förhåller sig till de grundläggande fri- och rättigheter som fastställts i 6, 18 och 124 § i grundlagen (731/1999).

De förslag i propositionen som anknyter till de grundläggande fri- och rättigheterna är exakta, tidsmässigt begränsade och motiverade i förhållande till de rättssubjekt som ska skyddas. Den föreslagna regleringen har getts en begränsad omfattning som mot bakgrund av dess syften ska ses som nödvändig och proportionell. Förslagen innebär inte ingrepp i kärnområdet för de grundläggande fri- och rättigheter som fastställts i grundlagen.

Jämlikhet (6 §)

Propositionen bör bedömas med hänsyn till 6 § i grundlagen, enligt vilken ingen utan godtagbart skäl ska särbehandlas på grund av kön, ålder, ursprung, språk, religion, övertygelse, åsikt, hälsotillstånd eller handikapp eller av någon annan orsak som gäller hans eller hennes person. Bestämmelsen förbjuder även indirekt diskriminering, det vill säga sådana åtgärder vars verkningar de facto – om än enbart indirekt – leder till ett diskriminerande resultat. Att gynna någon eller ge en enskild person eller grupp en privilegierad ställning är likaså förbjudet om det i sak innebär att andra diskrimineras.

I en del av de föreslagna temporära bestämmelser som gäller förnyelse av körkort, körkort eller någon annan behörighet tillåts sökande att lämna läkarintyg eller bevis på kompetens med fördröjning. Flera bestämmelser om behörigheter ska temporärt ändras så att giltighetstiden för behörigheter som kräver förnyelse automatiskt förlängs med en angiven tidsperiod.

Det kan konstateras att personer vars behörighet har förfallit före de undantagsförhållanden som koronavirus epidemin orsakat inom hälso- och sjukvården och inom utbildningen inte har haft nuvarande svårigheter att få de läkarintyg eller den utbildning som krävs för förnyad behörighet. Följaktligen sätts de inte på grund av de temporära bestämmelser som nu föreslås i ett sämre läge än dem vars behörighet löper ut under koronavirus epidemin och behöver förnyas. De föreslagna ändringarna avses underlätta situationen för de sökande vars behörighet löper ut under koronavirus epidemin och på grund av epidemin har svårt att förnya behörigheten. De föreslagna temporära bestämmelserna har en godtagbar grund i pandemin.

Det ska också, utan krav om provlöstning, kunna beviljas nya styrsedlarna för lotsar. Dessa styrsedlar ska gälla i sex månader. Syftet med förslaget är att trygga tillgången på lotsar under pandemin och minska närkontakter. Bestämmelsen ska enligt förslaget tillämpas på alla sökande.

På grund av det som sägs ovan kan de föreslagna bestämmelserna inte anses innebära intrång i sökandenas och de ekonomiska aktörernas jämlikhet.

Näringsfrihet och rätt till arbete (18 §)

Propositionen bör granskas också med hänsyn till näringsfriheten och rätten till arbete. Enligt 18 § 1 mom. i grundlagen har var och en rätt att i enlighet med lag skaffa sig sin försörjning genom arbete, yrke eller näring som han eller hon valt fritt. Syftet med bestämmelsen är att fastställa vars och en rätt att försörja sig genom valfritt arbete eller yrke eller valfri näring. Dessutom etableras principen om fritt företagande, eftersom yrke och näring uttryckligen nämns som sätt att skaffa sig försörjning. En grundprincip är individens egen aktivitet för att skaffa sig försörjning. Rätten att välja arbete fritt har även anknytning till jämlikheten och förbudet mot diskriminering.

Syftet med de temporära bestämmelserna om körkort, körrätter och yrkesbehörigheter är att trygga människors möjlighet att fortsätta sitt arbete och idka sin näring under koronavirus epidemin trots extraordinära hinder för att förnya körkort, körrätter eller yrkesbehörigheter.

Genom de temporära ändringar av olika lagar som ingår i propositionen ska utövandet av olika näringar med anknytning till sjöfarten tryggas medan undantagsförhållanden råder. Ett syfte med ändringarna i lotsningslagen, enligt vilka nya styrsedlar för lotsar för sex månader ska kunna beviljas utan krav om provlotsning, är att trygga tillgången på lotsar under undantagsförhållandena. De föreslagna bestämmelserna om registrering av fartyg ska göra det lättare att registrera fartyg och utöva sjöfartsnäringar. Tack vare den temporära ändringen av lagen om fartygspersonal och säkerhetsorganisation för fartyg kan Transport- och kommunikationsverket bevilja dispens från specialbehörigheter som krävs på ett fartyg så att det kan förbli i trafik. Den temporära ändringen av lagen om sjöfartsskydd på vissa fartyg och i hamnar som betjänar dem och om tillsyn över skyddet ska också göra det lättare att bevilja internationella säkerhetsintyg för fartyg.

Enligt de allmänna villkoren för att ingripa i grundläggande fri- och rättigheter ska ingreppen även vara godtagbara med hänsyn till Finlands åtaganden i fråga om de mänskliga rättigheterna. Näringsfriheten tryggas inte som sådan i Europakonventionen eller i de konventioner om mänskliga rättigheter som förhandlats fram i FN:s regi. I artikel 23 i FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna ingår rätten att fritt välja arbete. Näringsfriheten ingår i Europeiska unionens grundrättighetsstadga. Enligt artikel 16 ska näringsfriheten erkännas i enlighet med unionsrätten samt nationell lagstiftning och praxis. Artikel 1 i det första tilläggsprotokollet till Europakonventionen skyddar egendomsskyddet, och det har ansetts att den indirekt skyddar även näringsverksamheten. Denna rätt kan i hög grad begränsas genom lag för att trygga offentliga intressen. Finlands internationella förpliktelser i fråga om mänskliga rättigheter hindrar därför inte en reglering av det slag som föreslås. De temporära ändringar i lagstiftningen om körkort, körrätt, yrkesbehörighet och sjöfart som föreslagits ovan har till syfte att värna sysselsättningen i det exceptionella läge som råder och därigenom trygga den rätt till arbete och utkomst som sammanhänger med näringsfriheten enligt grundlagen. Genom förslagen strävar man efter att trygga sjöfarten under undantagsförhållandena, och de främjar därigenom den näringsfrihet som slås fast i grundlagen. Förslagen är även ägnade att värna sysselsättningen i det exceptionella läge som råder och därigenom trygga den rätt till arbete och utkomst som sammanhänger med näringsfriheten enligt grundlagen.

Överföring av förvaltningsuppgifter på andra än myndigheter (124 §)

Kontroller och besiktningar av fartyg och utfärdande av certifikat som avses i 4 a § i lagen om sjöfartsskydd (lag om sjöfartsskydd på vissa fartyg och i hamnar som betjänar dem och om tillsyn över skyddet) är offentliga förvaltningstjänster. Den föreslagna ändringen innebär att Transport- och kommunikationsverket temporärt ska kunna bemyndiga ett erkänt klassificeringssällskap att utföra säkerhetskontroll av fartyg samt utfärda ett internationellt sjöfartsskyddscertifikat för det kontrollerade fartyget.

Enligt 124 § i grundlagen kan offentliga förvaltningsuppgifter anförtros andra än myndigheter endast genom lag, och då endast om det behövs för en ändamålsenlig skötsel av uppgifterna och det inte äventyrar de grundläggande fri- och rättigheterna, rättssäkerheten eller andra krav på god förvaltning. Uppgifter som innebär betydande utövning av offentlig makt kan ges endast myndigheter.

Kravet på ändamålsenlighet är ett juridiskt villkor, och huruvida kravet uppfylls måste bedömas från fall till fall varje gång en offentlig förvaltningsuppgift föreslås bli anförtrodd någon utanför myndighetsorganisationen (se till exempel GrUU 5/2014 rd, s. 3, GrUU 23/2013 rd s. 3, GrUU 10/2013 rd, s. 2/II, GrUU 6/2013 rd och GrUU 53/2010 rd). Vid bedömningen av ändamålsenligheten ska särskild uppmärksamhet fästas dels på förvaltningens effektivitet och övriga interna behov, dels på enskilda personers och sammanslutningars behov. Även förvaltningsuppgiftens art ska beaktas vid bedömningen. Kravet på ändamålsenlighet kan således när det är fråga om uppgifter i samband med serviceproduktion uppfyllas lättare än till exempel när det är fråga om att överföra beslutsfattande som gäller en enskild persons centrala rättigheter. Eftersom myndigheterna i nuvarande läge inte kan utföra sin myndighetsuppgift enligt lagen om sjöfartsskydd i fråga om de fartyg som befinner sig utomlands, är en delegering av uppgiften till klassificeringssällskapen nödvändig för att den ska kunna skötas på ett ändamålsenligt sätt. Med beaktande av förvaltningsuppgifternas art är det motiverat att införa detta undantag i lagen, eftersom det endast ska gälla mellanliggande och förnyade kontroller av fartyg och under en begränsad tid.

I sin tolkningspraxis har grundlagsutskottet ansett att säkerställandet av att kraven på rättssäkerhet och god förvaltning är uppfyllda i den bemärkelse som avses i 124 § i grundlagen kräver att ärendena behandlas i enlighet med de allmänna förvaltningslagarna och att de som behandlar ärendena handlar under tjänsteansvar (till exempel GrUU 3/2009 rd, s. 4/II och GrUU 20/2006 rd, s. 2). Genom bestämmelsen understryks betydelsen av utbildning och sakkunskap hos dem som utför förvaltningsuppgifter samt att den offentliga tillsynen över dem har ordnats på ett behörigt sätt. Klassificeringssällskapen utför redan ISPS-kontroller och andra motsvarande uppgifter i fråga om andra fartyg än finska samt andra kontroller av finska fartyg enligt internationella konventioner, varför det inte finns skäl att tvivla på deras sakkunskap vad gäller uppgiften i fråga. Transport- och kommunikationsverket svarar för tillsynen över klassificeringssällskap i enlighet med 42 § i lagen om fartygs tekniska säkerhet och säker drift av fartyg (1686/2009). I uppgifterna ska klassificeringssällskapen omfattas av samma krav på god förvaltning som myndigheterna, såsom kraven i förvaltningslagen (434/2003), lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999), lagen om elektronisk kommunikation i myndigheternas verksamhet (13/2003), skadeståndslagen (412/1974) och språklagen (423/2003).

Som betydande utövning av offentlig makt anses enligt förarbetena till grundlagen och grundlagsutskottets praxis till exempel rätt att enligt självständig prövning använda maktmedel eller på något annat konkret sätt ingripa i en enskilda persons grundläggande fri- och rättigheter (RP 1/1998 rd, s. 180/I, GrUU 22/2014 rd, s. 3–5, GrUU 55/2005 rd, s. 2/II-3/I, GrUU 19/2005 rd, s. 8/II). Utfärdande av certifikat kan inte anses vara en sådan uppgift som enligt grundlagsutskottets praxis innebär betydande utövning av offentlig makt och därför inte kan anförtros någon annan än en myndighet (se till exempel GrUU 30/204 rd s. 4–5 om personcertifiering). Det är fråga om liknande verksamhet som besiktningsverksamhet som gäller fordon och där grundlagsutskottet inte haft någonting att invända mot att den ordnas på motsvarande sätt (GrUU 22/2013 rd s. 2). Klassificeringssällskapen sköter också besiktningar och kontroller av fartyg enligt andra lagar som sådana offentliga förvaltningsuppgifter som har kunnat anförtros dem. Den föreslagna utökade omfattningen av förvaltningsuppgiften kan inte anses vara betydande på ett sådant sätt att den förändrar uppgiftens karaktär så att den blir en uppgift som innebär betydande utövning av offentlig makt och som enligt 124 i grundlagen inte kan anförtros andra än myndigheter.

Tillämpning i landskapet Åland

Enligt 27 § 34 punkten i självstyrelselagen för Åland (1144/1991) har riket lagstiftningsbehörighet i fråga om beredskap inför undantagsförhållanden. Beredskapslagen och de författningar som har utfärdats med stöd av den gäller således även på Åland även om samma uppgifter med stöd av självstyrelselagen eller landskapslagstiftningen inte till alla delar sköts av motsvarande myndigheter som i riket och innehållet i den tillämpliga lagstiftningen i landskapet inte till alla delar motsvarar innehållet i de rikslagar som anges i beredskapslagen och tillämpningsförfordningen.

Enligt 18 § 21 punkten i självstyrelselagen för Åland har landskapet Åland lagstiftningsbehörighet i fråga om vägar och kanaler, vägtrafik, spårbunden trafik, båttrafik och farleder för den lokala sjötrafiken. Enligt självstyrelselagen har landskapet lagstiftningsbehörighet i fråga om spårbunden trafik, men eftersom det inte förekommer sådan trafik i landskapet, hör inte frågor som gäller behörigheten i järnvägstrafiken i detta fall inte till landskapets behörighet.

Vad gäller trafik hör enligt 27 § 13 punkten i självstyrelselagen frågor som rör handelssjöfart och farleder för handelssjöfart till rikets lagstiftningsbehörighet. Dessutom hör beslut om behörigheter inom sjöfarten och om lotsbrev och förlängning av deras giltighet till rikets behörighet. Behörig myndighet i dessa frågor är Transport- och kommunikationsverket.

De ändringar som föreslås i propositionen hör till övriga delar till landskapet Ålands behörighet, och de tillämpas därför inte på Åland utan landskapets beslut. Ålands lagstiftningsbehörighet omfattar körkort och tillstånd för taxiförare. Dessutom har Åland ett eget fartygsregister. Enligt 1 § i fartygsregisterlagen är landskapet Åland ett eget registerområde med Statens ämbetsverk på Åland som registerförare. Åland har informerats på förhand om de föreslagna ändringarna och landskapsregeringen har gett sitt förordande yttrande om propositionen till de delar som hör till rikets behörighet (se närmare avsnitt 6).

På de grunder som anförts ovan kan lagförslagen behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Kläm

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag

om temporär ändring av körkortslagen

I enlighet med riksdagens beslut
fögas temporärt till 20 § i körkortslagen (386/2011), sådan paragrafen lyder i lag 1081/2012, ett nytt 5 mom., till 27 §, sådan den lyder i lagarna 70/2015 och 387/2018, ett nytt 5 mom. och till 89 §, sådan den lyder i lag 70/2015, ett nytt 5 mom. och till 112 §, sådan den lyder i lagarna 1081/2012 och 363/2016, ett nytt 4 mom. som följer:

20 §

Kontroll av förarens hälsotillstånd och prestationsförmåga

Med avvikelse från den tidsfrist på två månader som anges i 4 mom. ska läkarutlåtandet visas upp för polisen senast inom fem månader, om skyldigheten att visa upp det uppkommit den 16 mars 2020 eller därefter, men senast den 31 oktober 2020. Undantaget gäller till och med den 31 oktober 2020.

27 §

Förnyelse av körkort

Med avvikelse från vad som föreskrivs i 1 mom. 3 punkten ska ett läkarutlåtande som behövs för förnyelse av körkort lämnas in till polisen senast fem månader från tidpunkten för förnyelse av körkortet, om giltighetstiden för det körkort som ska förnyas löper ut den 16 mars 2020 eller därefter, men senast den 31 oktober 2020. Undantaget gäller till och med 31 oktober 2020.

89 §

Beviljande och förnyelse av trafiklärtillstånd

Med avvikelse från vad som föreskrivs i 89 § 2 mom. ska ett läkarutlåtande som behövs för förnyelse av trafiklärtillstånd lämnas in till polisen för förlängning av trafiklärtillståndets giltighetstid senast inom fem månader från tidpunkten för förnyelse av tillståndet, om giltighetstiden för det tillstånd som ska förnyas löper ut den 16 mars 2020 eller därefter, men senast den 31 oktober 2020. Undantaget gäller till och med den 31 oktober 2020.

112 §

Övergångsbestämmelser om medicinska krav och läkarintyg

Med avvikelse från den tidsfrist på två månader som anges i 3 mom. ska läkarutlåtandet visas upp senast inom fem månader, om skyldigheten att visa upp det uppkommer den 16 mars 2020 eller därefter. Undantaget gäller till och med den 31 oktober 2020.

Denna lag träder i kraft den 2020 och gäller till och med den 31 oktober 2020.

2.

Lag

om temporär ändring av fartygsregisterlagen

I enlighet med riksdagens beslut
fogas temporärt till fartygsregisterlagen (512/1993) en ny 20 a § som följer:

20 a §

Registreringsansökan under undantagsförhållanden

Den i 20 § avsedda skyldigheten att förete handlingar i original eller avskrift som har bestyrkts av notarius publicus föreligger inte under den tidsperiod som börjar den 16 mars 2020 och slutar den 31 oktober 2020. Under denna period kan den sökande som behövlig utredning över lagligheten av sitt förvärv förete en kopia av originalhandlingen. Originallet eller en bestyrkt avskrift ska dock lämnas in till registermyndigheten senast när fristen löpt till ända.

Denna lag träder i kraft den 2020 och gäller till och med den 31 oktober 2020.

3.

Lag

om temporär ändring av lagen om sjöfartsskydd på vissa fartyg och i hamnar som betjänar dem och om tillsyn över skyddet

I enlighet med riksdagens beslut
fogas temporärt till lagen om sjöfartsskydd på vissa fartyg och i hamnar som betjänar dem och om tillsyn över skyddet (485/2004) en ny 4 a § som följer:

4 a §

Säkerhetskontroller som utförs av klassificeringssällskap

Transport- och kommunikationsverket får bemyndiga ett i 2 § 42 punkten i lagen om fartygs tekniska säkerhet och säker drift av fartyg (1686/2009) avsett, av verket erkänt klassificeringssällskap att utföra sådana säkerhetskontroller inklusive mellanliggande och förnyade kontroller som avses i Europeiska unionens förordning (EG) nr 725/2004 om förbättrat sjöfartsskydd på fartyg och i hamnanläggningar. Dessutom får verket bemyndiga ett sådant klassificeringssällskap att utfärda ett internationellt sjöfartsskyddscertifikat för det kontrollerade fartyget. Bemyndigandet gäller till och med den 31 december 2020.

På anställda hos klassificeringssällskap som avses i 1 mom. tillämpas bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar när de utför säkerhetskontroller som avses i 1 mom. Bestämmelser om skadeståndsansvar finns i skadeståndslagen (412/1974).

Denna lag träder i kraft den 2020 och gäller till och med den 31 december 2020.

4.

Lag

om temporär ändring av 13 § i lagen om fartygspersonal och säkerhetsorganisation för fartyg

I enlighet med riksdagens beslut
fogas temporärt till 13 § i lagen om fartygspersonal och säkerhetsorganisation för fartyg (1687/2009), sådan paragrafen lyder i lag 976/2018, ett nytt 4 mom. som följer:

13 §

Avsteg från den i bemanningscertifikatet bestämda behörigheten

På grund av undantagsförhållanden till följd av covid-19-epidemin kan Transport- och kommunikationsverket den 16 mars 2020 eller därefter, men dock inte senare än den 31 oktober 2020, av tvingande skäl bevilja dispens från den behörighet som krävs för att arbeta på ett fartyg även i fråga om i 98 § i lagen om transportservice (320/2017) avsedd specialbehörighet. Dispens kan beviljas om förfarandet inte medför fara för människoliv, egendom eller miljön. En dispens får inte gälla längre än sex månader åt gången.

Denna lag träder i kraft den 2020 och gäller till och med den 30 april 2021.

5.

Lag

om temporär ändring av lagen om transportservice

I enlighet med riksdagens beslut
fogas temporärt till 26 § i lagen om transportservice (320/2017), sådan paragrafen lyder i lag 371/2019, ett nytt 3 mom., till lagen en ny 28 a §, till 74 §, sådan den lyder i lagarna 301/2018, 984/2018 och 371/2019, ett nytt 6 mom., till 78 §, sådan den lyder i lag 301/2018, ett nytt 3 mom., till lagen en ny 109 a § och till 179 §, sådan den lyder i lagarna 984/2018 och 371/2019, ett nytt 5 mom. som följer:

26 §

Giltighet för och förnyande av körtillstånd för taxiförare

Om giltighetstiden för ett körtillstånd löper ut den 16 mars 2020 eller därefter, men senast den 31 oktober 2020, ska den sökande inom sex månader från det att körtillståndet förnyats lämna in till polisen det läkarutlåtande som förutsätts för förnyande av körtillstånd och som visar att de medicinska kraven i 25 § 2 mom. 2 punkten är uppfyllda.

28 a §

Förlängning av giltighetstiden för lastbils- och bussförares yrkeskompetens

Om giltighetstiden för den yrkeskompetens för lastbils- och bussförare som avses i 27 § 1 mom. skulle ha löpt ut den 16 mars 2020 eller därefter, men före den 31 oktober 2020, fortsätter yrkeskompetensen att gälla till och med den 31 oktober 2020 utan att föraren förutsätts genomgå i 34 § avsedd fortbildning.

74 §

Läkarundersökningar av förare inom järnvägstrafiken

Om ett i 71 § 1 mom. avsett läkarintyg som krävs för tillstånd för förare inom järnvägstrafiken och som är en förutsättning för att tillståndet ska hållas i kraft ska lämnas in den 16 mars 2020 eller därefter, men senast den 31 oktober 2020, får föraren lämna in läkarintyget inom sex månader från den dag då föraren enligt det läkarintyg som utfärdats i samband med den föregående periodiska undersökningen senast borde ha genomgått en läkarundersökning enligt 2 mom. Denna bestämmelse tillämpas dock inte på personer för vilka järnvägsläkaren särskilt krävt att läkarundersökningarna ska göras oftare än vad som föreskrivs.

78 §

Det kompletterande intygets giltighet och ikrafthållande av det

Om föraren ska avlägga det prov som avses i 2 mom. den 16 mars 2020 eller därefter, men senast den 31 oktober 2020 för att hålla det kompletterande intyget i kraft, kan föraren avlägga provet inom sex månader från den dag då föraren borde ha avlagt provet på basis av den behörighet som järnvägsoperatören gett i samband med det föregående provet.

109 a §

Förlängning av giltighetstiden för behörighetsbrev och certifikat över specialbehörighet för fartygspersonal

Sådana i 109 § avsedda tidsbegränsade behörighetsbrev och certifikat över specialbehörighet för fartygspersonal vars giltighetstid löper ut den 16 mars 2020 eller därefter, men senast den 31 oktober 2020, fortsätter utan särskild ansökan att gälla i sex månader från den tidpunkt då det ursprungliga behörighetsbrevet eller certifikatet över specialbehörighet upphör att gälla.

179 §

Transport- och kommunikationsverkets uppföljnings- och samordningsuppgifter

Under tidsperioden den 16 mars 2020 till den 31 oktober 2020 ska den som tillhandahåller transporttjänster inom persontrafiken, med avvikelse från vad som föreskrivs i 2 mom., underätta Transport- och kommunikationsverket om inledande, upphörande eller väsentliga ändringar av tjänster som tillhandahålls regelbundet senast fem dagar innan planerna i fråga om detta genomförs, till den del uppgifterna inte är tillgängliga med hjälp av ett öppet gränssnitt.

Denna lag träder i kraft den 2020 och gäller till och med den 30 april 2021.

6.

Lag

om temporär ändring av lotsningslagen

I enlighet med riksdagens beslut
fogas temporärt till lotsningslagen (940/2003) en ny 21 a § som följer:

21 a §

Bestämmelser som gäller undantagsförhållanden

Med avvikelse från vad som föreskrivs i 12 § 1 mom. 5 punkten och 14 § 3 mom. 3 punkten krävs det inte provlotsning under tidsperioden den 16 mars 2020 till 31 oktober 2020 vid beviljande av nya styrsedlar för lotsar eller linjelotsbrev. Styrsedlar för lotsar eller linjelotsbrev som med stöd av detta moment beviljas utan provlotsning gäller i sex månader från dagen för beviljandet.

Sådana styrsedlar för lotsar som avses i 12 § 2 mom., linjelotsbrev som avses i 14 § 5 mom. och dispenser som beviljats med stöd av 16 § 5 mom. vilkas giltighetstid löper ut den 16 mars 2020 eller därefter, men senast den 31 oktober 2020 fortsätter utan särskild ansökan att gälla i sex månader från den sista giltighetsdagen för de ursprungliga styrsedlarna för lotsar, linjelotsbrev eller dispenser.

Denna lag träder i kraft den 2020 och gäller till och med den 30 april 2021.

Helsingfors den 30 april 2020

Statsminister

Sanna Marin

Kommunikationsminister Timo Harakka

1.

Lag

om temporär ändring av körkortslagen

I enlighet med riksdagens beslut
fögas temporärt till 20 § i körkortslagen (386/2011), sådan paragrafen lyder i lag 1081/2012, ett nytt 5 mom., till 27 §, sådan den lyder i lagarna 70/2015 och 387/2018, ett nytt 5 mom. och till 89 §, sådan den lyder i lag 70/2015, ett nytt 5 mom. och till 112 §, sådan den lyder i lagarna 1081/2012 och 363/2016, ett nytt 4 mom. som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

20 §

20 §

*Kontroll av förarens hälsotillstånd och pre-
stationsförmåga*

*Kontroll av förarens hälsotillstånd och pre-
stationsförmåga*

(ny)

Med avvikelse från den tidsfrist på två månader som anges i 4 mom. ska läkarutlåtandet visas upp för polisen senast inom fem månader, om skyldigheten att visa upp det uppkommit den 16 mars 2020 eller därefter, men senast den 31 oktober 2020. Undantaget gäller till och med den 31 oktober 2020.

27 §

27 §

Förnyelse av körkort

Förnyelse av körkort

(ny)

Med avvikelse från vad som föreskrivs i 1 mom. 3 punkten ska ett läkarutlåtande som behövs för förnyelse av körkort lämnas in till polisen senast fem månader från tidpunkten för förnyelse av körkortet, om giltighetstiden för det körkort som ska förnyas löper ut den 16 mars 2020 eller därefter, men senast den 31 oktober 2020. Undantaget gäller till och med 31 oktober 2020.

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

89 §

89 §

Beviljande och förnyelse av trafikläkartillstånd

Beviljande och förnyelse av trafikläkartillstånd

(ny)

Med avvikelse från vad som föreskrivs i 89 § 2 mom. ska ett läkarutlåtande som behövs för förnyelse av trafikläkartillstånd lämnas in till polisen för förlängning av trafikläkartillståndets giltighetstid senast inom fem månader från tidpunkten för förnyelse av tillståndet, om giltighetstiden för det tillstånd som ska förnyas löper ut den 16 mars 2020 eller därefter, men senast den 31 oktober 2020. Undantaget gäller till och med den 31 oktober 2020.

112 §

112 §

Övergångsbestämmelser om medicinska krav och läkarintyg

Övergångsbestämmelser om medicinska krav och läkarintyg

(ny)

Med avvikelse från den tidsfrist på två månader som anges i 3 mom. ska läkarutlåtandet visas upp senast inom fem månader, om skyldigheten att visa upp det uppkommer den 16 mars 2020 eller därefter. Undantaget gäller till och med den 31 oktober 2020.

Denna lag träder i kraft den 2020 och gäller till och med den 31 oktober 2020.

2.

Lag

om temporär ändring av fartygsregisterlagen

I enlighet med riksdagens beslut
fögas temporärt till fartygsregisterlagen (512/1993) en ny 20 a § som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

(ny)

20 a §

*Registreringsansökan under undantagsför-
hållanden*

Den i 20 § avsedda skyldigheten att förete handlingar i original eller avskrift som har bestyrkts av notarius publicus föreligger inte under den tidsperiod som börjar den 16 mars 2020 och slutar den 31 oktober 2020. Under denna period kan den sökande som behövlig utredning över lagligheten av sitt förvärv förete en kopia av originalhandlingen. Originallet eller en bestyrkt avskrift ska dock lämnas in till registermyndigheten senast när fristen löpt till ända.

Denna lag träder i kraft den 2020 och gäller till och med den 31 oktober 2020.

3.

Lag

om temporär ändring av lagen om sjöfartsskydd på vissa fartyg och i hamnar som betjänar dem och om tillsyn över skyddet

I enlighet med riksdagens beslut
föreslås temporärt till lagen om sjöfartsskydd på vissa fartyg och i hamnar som betjänar dem och om tillsyn över skyddet (485/2004) en ny 4 a § som följer:

Gällande lydelse

(ny)

Föreslagen lydelse

4 a §

Säkerhetskontroller som utförs av klassificeringssällskap

Transport- och kommunikationsverket får temporärt bemyndiga ett i 2 § 42 punkten i lagen om fartygs tekniska säkerhet och säker drift av fartyg (1686/2009) avsett, av verket erkänt klassificeringssällskap att utföra sådana säkerhetskontroller inklusive mellanliggande och förnyade kontroller som avses i Europeiska unionens förordning (EG) nr 725/2004 om förbättrat sjöfartsskydd på fartyg och i hamnanläggningar. Dessutom får verket bemyndiga ett sådant klassificeringssällskap att utfärda ett internationellt sjöfartsskyddscertifikat för det kontrollerade fartyget. Bemyndigandet gäller till och med den 31 december 2020.

På anställda hos klassificeringssällskap som avses i 1 mom. tillämpas bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar när de utför säkerhetskontroller som avses i 1 mom. Bestämmelser om skadeståndsansvar finns i skadeståndslagen (412/1974).

Denna lag träder i kraft den 2020 och gäller till och med den 31 december 2020.

4.

Lag

om temporär ändring av 13 § i lagen om fartygspersonal och säkerhetsorganisation för fartyg

I enlighet med riksdagens beslut
fögas temporärt till 13 § i lagen om fartygspersonal och säkerhetsorganisation för fartyg (1687/2009), sådan paragrafen lyder i lag 976/2018, ett nytt 4 mom. som följer:

Gällande lydelse

13 §

Avsteg från den i bemanningscertifikatet bestämda behörigheten

Föreslagen lydelse

13 §

Avsteg från den i bemanningscertifikatet bestämda behörigheten

På grund av undantagsförhållanden till följd av covid-19-epidemin kan Transport- och kommunikationsverket den 16 mars 2020 eller därefter, men dock inte senare än den 31 oktober 2020, av tvingande skäl bevilja dispens från den behörighet som krävs för att arbeta på ett fartyg även i fråga om i 98 § i lagen om transportservice (320/2017) avsedd specialbehörighet. Dispens kan beviljas om förfarandet inte medför fara för människoliv, egendom eller miljön. En dispens får inte gälla längre än sex månader åt gången.

Denna lag träder i kraft den 2020 och gäller till och med den 30 april 2021.

5.

Lag

om temporär ändring av lagen om transportservice

I enlighet med riksdagens beslut
 fogas temporärt till 26 § i lagen om transportservice (320/2017), sådan paragrafen lyder i lag 371/2019, ett nytt 3 mom., till lagen en ny 28 a §, till 74 §, sådan den lyder i lagarna 301/2018, 984/2018 och 371/2019, ett nytt 6 mom., till 78 §, sådan den lyder i lag 301/2018, ett nytt 3 mom., till lagen en ny 109 a § och till 179 §, sådan den lyder i lagarna 984/2018 och 371/2019, ett nytt 5 mom. som följer:

Gällande lydelse

26 §

*Giltighet för och förnyande av körtillstånd
 för taxiförare*

(ny)

Föreslagen lydelse

26 §

*Giltighet för och förnyande av körtillstånd
 för taxiförare*

Om giltighetstiden för ett körtillstånd löper ut den 16 mars 2020 eller därefter, men senast den 31 oktober 2020, ska den sökande inom sex månader från det att körtillståndet förnyats lämna in till polisen det läkarutlåtande som förutsätts för förnyande av körtillstånd och som visar att de medicinska kraven i 25 § 2 mom. 2 punkten är uppfyllda.

28 a §

*Förlängning av giltighetstiden för lastbils-
 och bussförarens yrkeskompetens*

(ny)

Om giltighetstiden för den yrkeskompetens för lastbils- och bussförare som avses i 27 § 1 mom. skulle ha löpt ut den 16 mars 2020 eller därefter, men före den 31 oktober 2020, fortsätter yrkeskompetensen att gälla till och med den 31 oktober 2020 utan att föraren förutsätts genomgå i 34 § avsedd fortbildning.

Gällande lydelse

74 §

Läkarundersökningar av förare inom järnvägstrafiken

(ny)

Föreslagen lydelse

74 §

Läkarundersökningar av förare inom järnvägstrafiken

Om ett i 71 § 1 mom. avsett läkarintyg som krävs för tillstånd för förare inom järnvägstrafiken och som är en förutsättning för att tillståndet ska hållas i kraft ska lämnas in den 16 mars 2020 eller därefter, men senast den 31 oktober 2020, får föraren lämna in läkarintyget inom sex månader från den dag då föraren enligt det läkarintyg som utfärdats i samband med den föregående periodiska undersökningen senast borde ha genomgått en läkarundersökning enligt 2 mom. Denna bestämmelse tillämpas dock inte på personer för vilka järnvägläkaren särskilt krävt att läkarundersökningarna ska göras oftare än vad som föreskrivs.

78 §

Det kompletterande intygets giltighet och ikrafthållande av det

(ny)

78 §

Det kompletterande intygets giltighet och ikrafthållande av det

Om föraren ska avlägga det prov som avses i 2 mom. den 16 mars 2020 eller därefter, men senast den 31 oktober 2020 för att hålla det kompletterande intyget i kraft, kan föraren avlägga provet inom sex månader från den dag då föraren borde ha avlagt provet på basis av den behörighet som järnvägsoperatören gett i samband med det föregående provet.

109 a §

Förlängning av giltighetstiden för behörighetsbrev och certifikat över specialbehörighet för fartygspersonal

(ny)

Sådana i 109 § avsedda tidsbegränsade behörighetsbrev och certifikat över specialbehörighet för fartygspersonal vars giltighetstid löper ut den 16 mars 2020 eller därefter, men

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

senast den 31 oktober 2020, fortsätter utan särskild ansökan att gälla i sex månader från den tidpunkt då det ursprungliga behörighetsbrevet eller certifikatet över specialbehörighet upphör att gälla.

179 §

179 §

Transport- och kommunikationsverkets uppföljnings- och samordningsuppgifter

Transport- och kommunikationsverkets uppföljnings- och samordningsuppgifter

(ny)

Under tidsperioden den 16 mars 2020 till den 31 oktober 2020 ska den som tillhandahåller transporttjänster inom persontrafiken, med avvikelse från vad som föreskrivs i 2 mom., underrätta Transport- och kommunikationsverket om inledande, upphörande eller väsentliga ändringar av tjänster som tillhandahålls regelbundet senast fem dagar innan planerna i fråga om detta genomförs, till den del uppgifterna inte är tillgängliga med hjälp av ett öppet gränssnitt.

Denna lag träder i kraft den 2020 och gäller till och med den 30 april 2021.

6.

Lag

om temporär ändring av lotsningslagen

I enlighet med riksdagens beslut
fögas temporärt till lotsningslagen (940/2003) en ny 21 a § som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

21 a §

(ny)

Bestämmelser som gäller undantagsförhållanden

Med avvikelse från vad som föreskrivs i 12 § 1 mom. 5 punkten och 14 § 3 mom. 3 punkten krävs det inte provlotsning under tidsperioden den 16 mars 2020 till 31 oktober 2020 vid beviljande av nya styrsedlar för lotsar eller linjelotsbrev. Styrsedlar för lotsar eller linjelotsbrev som med stöd av detta moment beviljas utan provlotsning gäller i sex månader från dagen för beviljandet.

Sådana styrsedlar för lotsar som avses i 12 § 2 mom., linjelotsbrev som avses i 14 § 5 mom. och dispenser som beviljats med stöd av 16 § 5 mom. vilkas giltighetstid löper ut den 16 mars 2020 eller därefter, men senast den 31 oktober 2020 fortsätter utan särskild ansökan att gälla i sex månader från den sista giltighetsdagen för de ursprungliga styrsedlarna för lotsar, linjelotsbrev eller dispenser.

Denna lag träder i kraft den 2020 och gäller till och med den 30 april 2021.
